

یوحنا نین روایت الہدی ائنجئل

کلمه ائسان اولدی

یوخ، ائسانین ائراده سئندن دوغولموش اولان
اؤولادلار یوخ، بلکی تاریدان دوغولدولار.

^{۱۴} کلمه، ائسان اولوب بئرم آلامیزدا ساکن
اولدی و بئر اونون جلالینی گوردوک، آتائین
بئری-بئردانه اوغلونون جلالینی. او، فیض
و حقیقت ائن دولی ائدی. ^{۱۵} یحیا اونون
حاقیندا شهادت وردی و اوجا سس ائن
ددی: «بودور او ددئیم آدم، مندن سورا
گلن آدم کی، مندن موقدمدئر. چونکی
من اولمامیشدان، او وار ائدی.» ^{۱۶} اونون
دولولوغوندان هامیمیز فیض اوستونه فیض
آلدیق. ^{۱۷} شرعت موسانین واسطه سی ائن
ورئلمئشیدی. فیض و حقیقت عئسا مسئحن
واسطه سی ائن گلدی. ^{۱۸} هج کس تارینی هج
بئر زامان گورمه یئب. آما آتائین یانیندا اولان
او بئری-بئردانه اوغول اوئی تانیئدی.

یحیانین شهادتی

^{۱۹} بودور یحیانین شهادتی، او زامان کی،
یهودئلرن ریتسی اورشلئم شهرئندن کاهنلری
و لاولی لری یحیانین یانینا گوندردئر کی،
اوندان سوروشسونلار: «سن کئمسن؟»
^{۲۰} یحیا آچیقجا ائقرار الهدی. او ائقرار
الهدی کی، «من وعده ورئلن مسیح دئلم.»
^{۲۱} اولار سوروشدولار: «بس کئمسن؟»
ائلیا؟» ددی: «دئلم.» سوروشدولار: «آیا
او پیغمبرسن؟» جواب وردی: «دئلم!»

۱ باشلانیشدا کلمه وار ائدی، کلمه تارینین
یانیندا ائدی و کلمه تاری ائدی. ^۲ او،
باشلانیشدا تارینین یانیندا ائدی. ^۳ هر شی
اونون واسطه سی ائن یارانندی و اولموش
اولانلاردان هج بئری اونسوز اولمادی.
^۴ اوند حیات وار ائدی و او حیات ائسانلارا
نور ائدی. ^۵ او نور قارانیقدا پارلیدایر. آما
قارانلیق اونا ظفر تاپمایب.
^۶ تاری طرفئندن گوندئرلمئش بئر کئشی وار
ائدی، آدی یحیا ائدی. ^۷ او، شاهند ائدی و
نور حاقیندا شهادت ورمک اوچون گلدی کی،
اونون واسطه سی ائن بوتون ائسانلار ائمان
گئرسئلر. ^۸ او اؤزی، او نور دئیلدی، بلکی
گلدی کی، او نور حاقیندا شهادت ورسئن.
^۹ او حقیقی نور ائدی کی، دونیا یا گئب بوتون
ائسانلاری ائشیقلانديریر.

^{۱۰} او، دونیادا ائدی و دنیا اونون
واسطه سی ائن یارانندی، آما دنیا اوئی
تانیمادی. ^{۱۱} او اؤزونونکولرن یانینا گلدی،
آما اؤزونونکولر ده اوئی قبول اله مه دئلر.
^{۱۲} آما اوئی قبول اله یئلرن هامیسینا، یعنی
اونون آدینا ائمان گئترلره بو حاق وردی کی،
تارینین اؤولادلاری اولسونلار. ^{۱۳} آت و قاندان
دوغولموش اولان اؤولادلار یوخ، نفسن
ائسته دئینندن دوغولموش اولان اؤولادلار

سو ائتن تعمئد ورمك اوچون منى گۆندىرن، منه دمئشدى؛ "كئمن اوستونه تارينين روحونون انئب قالدیغینی گۆرهسن، بئل کی موقدس روح ائتان تعمئد ورن او اۆزودور." ۳۴ من گۆرموشم و شهادت وئرتم کی بودور تارينين اوغلى!

عئسانين ائلك شاگرتلری

۳۵ او گونون صاباحی، یحیا گئنه شاگرتلرئتن ائكئسى ائتن دورموشدی. ۳۶ عئسا گزنده، یحیا اوینی گۆروب ددی: «بودور تارينين قوزوسى!» ۳۷ او ائكى شاگرتد اونون ددئئنى اشدئب عئسانين دالیسیجا گتدئر. ۳۸ عئسا دؤندی و اولارین اۆز دالیسیجا گلدئكرئنى گۆروب اولارا ددی: «نه ائسته یئرسئز؟» اولار اونا ددئر: «رايی، هاردا منزئل الهیئېسن؟ رايی یعنی اوستاد.» ۳۹ عئسا اولارا ددی: «گئئ، گۆررسئز.» بله ده اولار دا گئب عئسانين هاردا منزئل الهدئئنى گۆردولر و او گون اونونان قالدیلار. او وخت ناھاردان سورا ساعات دؤرده یاخین ائدی.

۴۰ او ائكى آدامدان بئری کی، یحیانين سؤزلرئنى اشدئب عئسانين دالیسیجا گتمئشدى، شمعون پطروسون قارداشی آندریاس ائدی. ۴۱ او، اۆل اۆز قارداشی شمعونی تاپیب اونا ددی: «بئز وعده وئرلن مسئحی تاپمیشیق.» ۴۲ آندریاس، شمعونی عئسانين یانینا گئردی. عئسا اونا باخدی و ددی: «سن یونا اوغلى شمعونسان. سن کئفا چاغیریللاجقسان. کئفا یعنی قایا.»

عئسا فئلئپوس و نئناعئلى چاغیریر

۴۳ او گونون صاباحی عئسا ائسته دی کی، جئل وئلايتنه گئسن. او فئلئپوسی تاپیب

۲۲ اوندان سوروشدولار: «بس كئمن؟ اۆز حاقیندا نه دئیرسن کی، بئزی گۆندىرنلره جاواب آپاراق؟» ۲۳ یحیا جاواب وردی: نهجه کی إشعیا پیغمبر دئب، «من چؤلده جار چكن بئرئتن سسى یم کی، دئیر:

”رئتن یولونی دوز الهیئن.“»

۲۴ او آداملار کی فرئسى عالئملىرى طرفئندن گۆندئرلمئشئدئر، ۲۵ یحیادان سوروشدولار: «اگر سن نه مسئحسن، نه ائلیاسان، نه ده او پیغمبرسن، بس نه اوچون تعمئد وئررسن؟» ۲۶ یحیا جاواب وردی: «من سو ائتن تعمئد وئرتم، آما سئزن آرازدا بئری دوروب کی، سئز اوینی تانیمیرسیز. ۲۷ او، همن او آدامدیر کی مندن سورا گئر و من اونون آياق قابیسینین باغینی دا آچماغا بله لایئق دئلم.» ۲۸ بو احوالات اوردون چایینین او تاپیندا، بیتعنیا کندئنده، یحیانين تعمئد وردئى یرده باش وردی.

عئسا، تارينين قوزوسى

۲۹ او گونون صاباحیندا، یحیا عئسانين اونون یانینا گلمه سئنى گۆزنده ددی: «بودور تارينين قوزوسى! دونیانين گوناھینی اورتادان گۆتور!» ۳۰ بودور او آدم کی، اونون حاقیندا دمئشدئم؛ مندن سورا بئر كئشى گئر کی، مندن موقدمدئر. چونكى من اولمامیشدان، او وار ائدی. ۳۱ من اۆزوم ده اوینی تانیمیردیم، آما بونون اوچون گئب سودا تعمئد ورمه یی باشلادیم کی، او اۆزونی ائسرائئله ظاهئر الهسئن.» ۳۲ و یحیا شهادت وئرئ ددی: «من تارينين موقدس روحونی گۆردوم کی، گۆیدن گۆیرچئن شكئنده ائدی و اونون اوستونه قوندی. ۳۳ من اوینی تانیمیردیم، آما

«من ائین ائشئن اولماسین آنا، منئم واختیم حله یتشمه یئب.»

۵ آناسی خئدمت الهینلره ددی: «سئزه نه دسه، اونی إله یئن.» ۶ یهودئلرئن طهارت رسمئنه گۆره، سو اوچون اوردا آلتی داش کوپ وار ائدی و هر بئرسی تقرئین یوز لئتر سو توتوردی. ۷ عئسا خئدمت الهینلره ددی: «کوپلری سو ائین دولدورون.» اولار دا کوپلری اغیزلارینا قدر دولدوردولار. ۸ عئسا اولارا ددی: «ائندی اولاردان بئر آز چکن و ضئیافت رئیسئنه آپارین.» اولار دا چکنب آپاردیلار. ۹ ضئیافت رئیس بو شرابین هاردان گلدئینی بئلمئردی، آنجاق سوپی چکن خئدمتچئر بئلئردئر. پس شرابا دؤنموش سوپی دادیب، یی چاغیردی. ۱۰ و اونا ددی: «هر کس اول یاخشی شرابی گتئر و ائچئب کفلی اولاندان سورا یاوا شرابی. سن بو لاپ یاخشی شرابی ائندئیه کئمی ساخلاییبسان!»

۱۱ بو، عئسانین مؤجوزهلرئن باشلانماسی ائدی کی، جلئلئ قانا کئندئنه اله یئب بوجور اؤز جلالینی ظاهر الهیدی. و شاگئردلری اونا ائمان گتئرئلر.

۱۲ اوندان سورا عئسا، آناسی، قارداشلاری و شاگئردلری ائین بئرلئکده کفرناحوم شهرئنه گتدی و بئر نچه گون اوردا قالدی.

عئسا آلیش-ورئش اله یئلری معبدن قوور

۱۳ یهودئلرئن مایاسیز چۆرک پاسخا بایرامی یاخینلاشیردی و عئسا اورشلئم شهرئنه گتدی. ۱۴ معبدده اؤکوز، قویون، گۆیرچئن ساتانلار، و صرافلیغا اوتوران صرافلاری گۆردی. ۱۵ عئسا ائپلردن بئر شالاق دوزلدئب اولارین هامیسینی، قویونلاری و اؤکوزلری ائین برابر معبدن قوودی. صرافلارین پوللارینی دا

اونا ددی: «دالیمجا گل.» ۱۴ فئلئپوس دا آندریاس و پطروسون شهری بیت صیدادان ائدی. ۱۵ فئلئپوس، نته ناعئلی تاپدی و اونا ددی: «بئر موسانین تئورائیندا یازیلدیغی و پیغمبرلرئن اوندان یازدیغی آدمی تاپمیشیق! او یوسفئن اوغلی ناصئرله عئسا دیر.» ۱۶ نته ناعئل اونا ددی: «مگر ناصئرده ده یاخشی بئر شی چیخار؟!» فئلئپوس اونا ددی: «گل، اؤزون گۆر!»

۱۷ عئسا نته ناعئلئن اونون یانینا گلمه سئنی گۆرنده، اونون حاقیندا ددی: «بودور ائچئنده حئله سی اولمایان حقیقی بئر ائسرائیللی!» ۱۸ نته ناعئل اونا ددی: «سن منی هاردان تانی بیرسان؟» عئسا اونا جاواب ورئب ددی: «فئلئپوس سنی حله چاغیرمامیشدان قاباق، انجئر آغاجینین آلتیندا اولاندا سنی گۆردوم.» ۱۹ نته ناعئل اونا ددی: «اوستاد، سن تارینین اوغلو سان! سن ائسرائئلن پادشاهی سان!» ۲۰ عئسا اونا جاواب ورئب ددی: «آیا او سبیدن ائنانیرسان کی، سنی انجئر آغاجینین آلتیندا گۆردویومی ددئم؟! بولاردان داها بؤیوک شیرلر گۆره جکسن.» ۲۱ عئسا اونا ددی: «دوغروسونی سئزه دیئرم؛ گۆی اورتاسینین آچیلدیغینی و ائسان اوغلونون اوستونه تاری ملکرلئنن قالخب ائندئکرئنی گۆره جکسئر.»

عئسا سوپی شرابا دؤندرئر

۲ اوچونجی گون، جلئل وئلایتئنن قانا کئندئنده بئر توی وار ائدی و عئسانین آناسی دا اوردا ائدی. ۲ عئسا دا شاگئردلری ائین بو تویا چاغیریلیمیشدی. ۳ شرابین اسکئک گلدئی زامان، عئسانین آناسی اونا ددی: «شرابلاری یوخدور.» ۴ عئسا آناسینا ددی:

جاوايبيدا اونا ددى: «دوغروسوني سنه ديئرم؛ بئر كس تزهدين دوغولماييجا، تارينين پادشاهليغيي گوره بئلمز.»^۴ نثقودئموس اونا ددى: «بئر آدام قوجا اولان حالدا نجه تزهدين دوغولا بئلر؟ مگر اولار كي، آناسينين قارينا گئرئب ائكئنجي دفة دوغولسون؟!»^۵ عئسا جاواب وردى: «دوغروسوني سنه ديئرم؛ هچ كس سودان و تارينين موقدس روحوندان دوغولماييجا، تارينين پادشاهليغيي گيره بئلمز.»^۶ جئسمدن دوغولان، جئسمدئر؛ آما روحدان دوغولان، روحدور.^۷ تعجوب اله مه كي ددئم، «تزهدين دوغولماغيز لازيمدير.»^۸ يل ائسته دئي يرده آسر. اونون سسئي ائشته رسن، آما هاردان گئب هارايي گئديئي بئلمزن. تارينين روحوندان دوغولموش اولان آدام دا بله دئر.»^۹ نثقودئموس جاواب ورتب اونا ددى: «بو شيلر نجه ولا بئلر؟»^{۱۰} عئسا جاواب ورتب اونا ددى: «سن ائسرائيئلتن موعئمي اولان حالدا، بو شيلري بئلمئرسن؟!»^{۱۱} دوغروسوني سنه ديئرم؛ بئر بئلدئيئمئري ديئرئك و گوردويوموزه شهادت وئرئك آما سئر بئرئم شهادتئمري قبول اله مئرسئر.^{۱۲} يره عاييد اولان شيلردن سئر ديئرم، ائنانميرسيز. گويه عاييد اولان شيلردن دانئشسام، نجه ائناناجاقسيز؟!^{۱۳} گويدن ائمنش ائنان اوغلوندان باشقا، هچ كئم گويه چيخماييب.^{۱۴} نجه كي، موسا چؤلده ائلائي يوخاري قالخيزدى، ائنان اوغلي دا بوجور يوخاري قالخيزيلمالي دير كي،^{۱۵} اونا ائمان گئئرن هر كس هلاك اولماييب، ابدى حيايى اولسون.

^{۱۶} «چونكى تاري دونياني اله سودى كي، اؤز بئري-بئردانه اوغلونى فدا الهدى. اونا گوره كي، اونا ائمان گئئرن هر كس هلاك اولماييب،

داغيديب، مئزلئنى چوئردى،^{۱۶} و گويرچئن ساتانلارا ددى: «بولارى بوردان آپارين. آتامين اوئنى آليش-ورئش اوئنه دؤندرمه يئن.»^{۱۷} اونون شاگئردلري خاطيرلاديلار كي، يازيليپ: «سنئ اوئن اوچون اولان قيرئتم مئ ياندريپ تؤكر.»^{۱۸} يهودئلر اونا ددئلر: «نه مۆجوزه بئزه گورسدئرسن كي، بله اله يئرسن؟»^{۱۹} عئسا جاواب ورتب اولارا ددى: «بو معبدى ييخين. من اوچ گونده اونى آياغا قالخيزارام.»^{۲۰} يهودئلر ددئلر: «بو معبدئن بئنا اولونماسى قيرخ آلتى ائل چكئب و سن اونى اوچ گونده قالخيزاجاقسان؟»^{۲۱} حال بو كي، عئسا معبد دمكه اؤز بدنئندن دانئشيردى.^{۲۲} اؤلوردن دئرئلندن سورا، شاگئردلري عئسانين بو ددئيئنى خاطيرلاديلار و موقدس كئتابا و عئسانين ددئي سؤزلره ائمان گئئردئلر.

^{۲۳} عئسا پاسخا بايراميندا اورشلئتمده اولاندا، چوخ آداملار اونون اله دئي مۆجوزهلري گوروب اونا ائمان گئئردئلر.^{۲۴} آما عئسا اولارا اعتئامد اله مئردى، چونكى بوتون ائسانلارى تانييردى.^{۲۵} اونون ائنان حاقيندا هچ كسئن شهادتئنه احتئياجى يوخ ائدى، چونكى ائنانين ائچئنده نه اولدوغونى بئلردى.

عئسا و نثقودئموس

^{۲۶} فرئسى عالئمئرئندن، نثقودئموس آدينا بئر يهود ريئسى وار ائدى.^۲ بو آدام گجه عئسانين يانينا گئب اونا ددى: «اوستاد، بئر بئلئرئك كي، سن تارينين طرفئندن گؤندئرئلمئش بئر موعئمس، چونكى هچ كس سنن اله دئيئن علامتلىرى گورسه ده بئلمز، مگر كي تاري اونونان اولسون.»^۳ عئسا

گۆندەرللمئشم. ۲۹ گئنی آلان، بی دئر. آما بیئ
یانیندا دوران و اونا قولاق آسان دوستی، اونون
سسئندن چوخ سوتئر. من ده بله سوتئریم و
ائندی بو شادلیق کامل اولوبدور. ۳۰ او گرک
آرتسین، آما من گرک اسکئل.

۳۱ او کی یوخاریدان گلئر هامیدان باشدیر،
او کی دونیاداندیر دونیانینکی دیر و دونیادان
دانیشیر. او کی گۆیدن گلئر هامیدان باشدیر.
۳۲ او، گۆردویونه و اشتئدئینه شهادت ورئر،
آما هچ کئم اونون شهادتئی قبول اله مئر.
۳۳ اونون شهادتئی قبول الهین آدام تارینین
دوغری اولدوغونا مؤهور باسیر. ۳۴ تاری
طرفئندن گۆندەرللمئش آدام تارینین کلایمی
دیئر، چونکی تاری موقدس روحی اولچی ائن
ورمئر. ۳۵ آتا اوغولی سوئر و هر شی اونا
ائتئیریندا قویوب. ۳۶ اوغولا ائمان گئنهئن
ابدی حیاتی وار؛ آما اوغولدان اطاعت اله
مهین آدام حیات گۆرمه بهجک، بلکی تارینین
قضبی اونون اوستونده قالار.

عئسا و سامئرهل آرواد

فرئسئلر ایشئدئلر کی، عئسا یحیادان
داها چوخ آداملاری شاگئرد الهیئب تعمئد
ورئر. ۲ حال بو کی، تعمئد ورن عئسا دیئلدی،
اونون شاگئردلری ائدئلر. ۳ رب بونی بئلدئکه
یهودئییه وئلائیتنی ترک الهیئب گئنه جئل
وئلائیتنه گئدی. ۴ او سامئر منطقه سئندن
کچمه لی ائدی. ۵ اونون اوچون ده سامئرهن
بئر شهرنه کی سوخار آدیندا ائدی گئدی؛
او یئرئن یاخینلیغینا کی، یعقوب پیغمبر اؤز
اوغلی یوسفه ورمئشدی. ۶ یعقوبون قویوسی
اوردا ائدی. عئسا یولون یورغونلوغوندان بو
قویونون یانیندا اوتوردی. ناهارچاغی ساعات
اون ائکئییه یاخین ائدی.

ابدی حیاتی اولسون. ۱۷ چونکی تاری اوغلونی
گۆندرمه دی کی، دونیانی موحاکنمه الهسن
بلکی گۆندردی کی، دنیا اونون واسطه سی
ائئن نجات تاپسین. ۱۸ اونا ائمان گئئن
آدام محکوم اولماز آما اونا ائمان گئترمهین
اله ائندئدن محکوم اولوب، چونکی تارینین
بئری-بئردانه اوغلونا ائمان گئترمه یئب. ۱۹ و
حؤکم بودور؛ نور دونیایا گئدی، آما ائنسانلار
قارانلیغی نوردان داها آرتیق سودئلر، چونکی
عمللری پئس ائدی. ۲۰ چونکی پئس ائشلر
گۆرن هر آدامین نوردان نفرتی وار و اونا
یاخین گلمز، اولمایا کی ائشلری آشکار اولسون.
۲۱ آما حقیقت ائنن یاشایان آدام نورا یاخین
گلر کی، عمل لرئئنن تاریدان اطاعت اله مک
ائئن یئرته یتئشدئی آشکار اولسون.

عئسانین باره سئنده یحیانین شهادتی

۲۲ بوندان سورا عئسا و شاگئردلری یهودئییه
دئیارینا گئدئلر. عئسا بئر مودت شاگئرلری ائنن
اوردا قالیب خالقی تعمئد ورئردی. ۲۳ یحیا دا
سالئم شهرئئنن یاخینلیغیندا، عینون کئندئنده
تعمئد ورئردی چونکی اوردا سو چوخ ائدی و
خالق گئلب اوندان تعمئد آلیردیلار. ۲۴ اوندا
یحیا حله زئندانن سالینما میئشدی. ۲۵ بئر دفه
طهارت حاقیندا، یحیانین شاگئرلری ائنن
بئر یهودی آراسیندا بحث دوشدی. ۲۶ اولار
یحیانین یانینا گئلب اونا دئئلر: «اوستاد،
اوردون چایینین او بئری تاییندا سن ائنن اولان
و اونون حاقیندا شهادت وردئین آدام، ائندی
اؤزی تعمئد ورئر و هامی دا اونون یانینا گلئر.»
۲۷ یحیا جاواب ورئب ددی: «ائئسان هچ بئر
شی آلا بئلمز، مگر کی گۆیدن اونا ورئللمئش
اولسون. ۲۸ سئر اؤزوز شاهئد سئر کی، من
ددئم؛ من مسئح دیئلیم، بلکی اوندان قاباق

عُبادت الئيه جه يئمز مڪان اورشلئمه دئر.»
 ٢١ عئسا اونا ددى: «آرودا، منه ائنان. او واخت گلر كي، گؤيده كي آتيا نه بو داغدا نه ده اورشلئمه عبادت الئيه جڪر. ٢٢ سئر سامئر لئلر بئلمه دئيئزي عبادت الئيه سئر، آما بئر بئلدئيئمزي عبادت الئيه ئرك، چونكي نجات يهود خالقينين واسطه سي ائتن گلر. ٢٣ آما او واخت گلر، اله ائندي ده گئبدر كي، دوغري عبادت اله ينلر، گؤيده كي آتيا روحدا و حقتقته عبادت الئيه جڪر. گؤيده كي آتيا اؤزونه بله عبادت اله ينلر آخاير. ٢٤ تاري روحدور و اوني عبادت اله ينلر، اونا روحدا و حقتقته عبادت اله مه لي دئرلر.» ٢٥ آرودا اونا ددى: «بئلرم كي، وعده ورتلن مسئح گلر، او كي، اونا خيرئستوس يعنى تارينين سجدئي ديئرلر. او، گلدئي زامان، هر شي بئزه آچيقلا ياقا.» ٢٦ عئسا اونا ددى: «من همن اويام كي، سن ائتن دانيشيرام.» ٢٧ بو آرادا عئسانين شاگتردلي ده گلدئر و اوني بئر آرودا ائنان دانيشماقدا گؤرنده تعجب اله دئرلر. آما هج بئرسي «نه ائسته يئرسن؟» يا ائتكى «نه اوچون اونونان دانيشيرسان؟» سوروشمادى. ٢٨ او زامان سامئرلى آرودا كوزه سئي قويوب شهره قايتدى و خالقا ددى: ٢٩ «گلئن، او آدمي گؤرون كي، گؤردويوم ائشلرن هاميسي منه ددى. آيا او وعده ورتلن مسئح ديئل؟!» ٣٠ خالق شهردن ائشييه چيخيب، اونون يانينا گلمه يه باشلادى.

٣١ بو آرادا شاگتردلي اوندان خاهش اله دئرلر: «اوستاد، بئر آز چؤرك يه.» ٣٢ آما عئسا اولارا ددى: «منئم يمك اوچون يئيه جه يئم وار كي، سئرئن اوندان خبرئر يوخدور.» ٣٣ شاگتردلي بئر بئرلرئنه ددئرلر: «مگر بئر

٧ سامئرلى بئر آرودا سو چكمك اوچون اورايا گلدى. عئسا اونا ددى: «منه سو ور، ائچئم.» ٨ شاگتردلي يمك آلامق اوچون شهره گتمئشدئرلر. ٩ سامئرلى آرودا اونا ددى: «سن يهودئسن، من سامئرلى بئر آرودا. نهجه اولور كي، سن مندن سو ائسته يئرسن؟!» چونكي يهودئلر سامئرلئلر ائتن قاتيشمازلار. ١٠ عئسا جاوايئندا اونا ددى: «اگر سن تارينين بخششئنى بئلسيدئن، اگر "منه سو ور ائچئم" دئيئن كئم اولدوغوني بئلسيدئن، سن اوندان ائستردئن و او سنه حيات سويوني و زردى.» ١١ آرودا اونا ددى: «آغا، سو چكمك اوچون دولچا يوخوندور، قويي دا درئندئر، پس هاردان بله بئر حيات ورن سويون وار؟» ١٢ مگر سن بو قويوني بئزه ورن آتاميز يعقوب پيغمبردن ده بؤيوكسن كي، هم اؤزي بو قويودان ائچئردى، هم ده اوغوللارى و مال-حيوانلارى؟!» ١٣ عئسا جاواب ورتب اونا ددى: «بو سودان ائچن هر كس گئنه سوسوز اولاجاق. ١٤ آما من ورن سودان هر كس ائچسه، اصلا سوسوز اولماز بلكى من ورن سو اونون ائچئنده قاينايان بئر بولاق اولار كي، اونا ابدى حياتي ورتلر.» ١٥ آرودا اونا ددى: «آغا، بو سوي منه ورن كي، سوسوز اولمايم و سو چكمك اوچون ده بورايا گلمه يئم.» ١٦ عئسا اونا ددى: «گت، آرئنى چاغير و بورايا گل.» ١٧ آرودا جاواب وردى: «آرئم يوخدور.» عئسا اونا ددى: «آرئم يوخدور دمكه دوغري ديئرسن.» ١٨ چونكي بش كئئشييه آره گدئبسن و ائندي سن ائتن ياشايان آدم آرئن ديئل. ددئيئن سؤز دوغردور.» ١٩ آرودا عئسايا ددى: «آغا، گؤروزم كي، سن بئر پيغمبرسن. ٢٠ بئرئم آتالاريميز بو داغدا عبادت اله يئبلر، آما سئر يهودئلر ديئرسئر كي،

حورمتی اولماز. ^{۴۵} جلئله گلدئی واخت، جلئلی لر اونون پئشوازینا چیخیدیلار. اولار مایاسیز چۆرک بایرامیندا اونون اورشلئم شهرینده اله دئی بوتون ایشلری گۆرموشدولر. چونکی اولار دا بایرام اوچون اورایا گتمشدلر.

عئسا بئر اوغلان اوشاغینا شفا ورئر

^{۴۶} عئسا گننه جلئل وئلایتینن قانا کندنه، سوبی شرابا دؤندرئی یره گلدی. اوردا پادشاهین آداملاریندان بئری وار ائدی کی، اونون اوغلی کفرناحوم شهرینده ناخوش ائدی. ^{۴۷} بو آدام عئسانین یهودئی وئلایتیندن جلئله گلدئی اشدنده، اونون یانینا گدئب اونا یالواردی کی، گلسن و اونون اؤلوم حالیندا اولان اوغلونا شفا ورسن. ^{۴۸} عئسا اونا ددی: «سئر علامتر و مؤجوزلر گۆرمه یئنجه ائمان گتئرمسئر.» ^{۴۹} او کئشی کی پادشاهین آداملاریندان ائدی ددی: «آغا، اوغلو اؤلمه مش گل.» ^{۵۰} عئسا اونا ددی: «گت، اوغلو یاشایاجاق.» او کئشی عئسانین اونا دئی سؤزونه ائنانیب گتدی. ^{۵۱} و حله یولدا اولاندا، نؤکرلری قاباغینا چیخیب خبر وردئلر: «اوغلو دئری دئر.» ^{۵۲} اولاردان اوغلونون حالینن نه زامان یاشیلادیدینی سوروشدی. نؤکرلر جاواب وردئلر: «دوتن، ناهارچاغی ساعات بئرده قیزدیرماسی کستلیدی.» ^{۵۳} او زامان اوغلانین آتاسی آنلادی کی، عئسانین اونا «اوغلو یاشایاجاق دیر» دئی زامان بو، باش ورئب. و اؤزی و بوتون او اهللی عئسایا ائمان گتئردئلر. ^{۵۴} بو، عئسانین ائکنجی مؤجوزه سی دئر کی، یهودئی دن جلئله گلدئیندن سورا گۆرستدی.

کس اونا یمک گتئرئب؟» ^{۴۴} عئسا اولارا ددی: «منئم یئییه جه یئم، منی گؤندرهنن ائسته دئیینی یرئنه یئرئمک و اونون ائشئنی تاماملماقدیر. ^{۴۵} آیا سئر دمئرسئر کی بئچئمئن گلمه سننه حله دؤرد آی قالیر؟! سئر دیرم، گؤزلرئزی آچین و اکئلره باخین! چونکی بئچئن اوچون حاضریدیلار. ^{۴۶} اکئنچی، اله ائندی زحمت حاقینی آلیر و محصولی ابدی حیات اوچون ییغیر، اله کی اکن و بئچن، بئرئرلری ائین برابر سوئسنئلر. ^{۴۷} اونا گۆره ده، بو سؤز دوغرو دور کی، بئری اگر، او بئری بئچر. ^{۴۸} من سئری زحمت چکمه دئیئر شیئن بئچئمئن گؤندرئم. زحمتی اؤزگه لر چکدئلر و سئر اولارین زحمتلرئین منفعتنه شرئک اولوبسوز.»

^{۴۹} او آروادین دئی سوزه گۆره کی دمئشدی: «گۆردویوم ائشلرئن هامیسی منه ددی!» او شهردن بئر چوخ سامئرلی عئسایا ائمان گتئردئلر. ^{۵۰} اونون اوچون ده سامئرلئر گئب عئسایا یالواردیلار کی، اولارین یانیندا قالسین. او دا ائکی گون اولارین یانیندا قالدی ^{۵۱} و داها آرتیق آداملار عئسانین سؤزلرئنه گۆره اونا ائمان گتئردئلر. ^{۵۲} سامئرلی لر او آروادا دئلر: «بئرئم ائمان گتئرمه یئمئر آرتیق سنن سؤزلرئنه گۆره دئل. چونکی بئر اؤزوموز ائشئتمشئک و بئلئرئک کی، بو آدام دونیانین حقیقی نجات وره نی دئر.»

عئسا جلئلده

^{۴۳} ائکی گوندن سورا عئسا اوردان چیخیب جلئل وئلایتنه گتدی. ^{۴۴} عئسا اؤزی دمئشدی کی، بئر پیغمبرئن اؤز وطننده

حوووضون قیراغیندا کی مؤجوزه

۵ بوندان بئر مودّت سورا، یهودئلرئن بایراملاریندان بئری یتئشدی و عئسا اورشلئم شهرئنه گتدی. ^۲ اورشلئمده، قویون دیئلن دروازانین یانیندا بئش ایوانلی بئر حوووض وار کی، عئبرانی دئلئنده اونا «بیت حسدا» دیئرلر. ^۳ بوردا ناخوش چوخ آدمالار یاتاردیلار: کورلار، توپالار، علئلر. اولار سویون ترپشمه سئنی گؤزله یردئرلر، ^۴ چونکی هردن، بئر ملک بو حوووضون ائچئنه انئب، اونی چالخالارمیش. سو چالخالاندیقدا حوووضون ائچئنه گئرن ائلک آدم بوتون ناخوشلوغوندان توختارمیش.

۵ اوردا بئر کئشی وار ائدی کی، اوتوز سگئر ائل ناخوشلوق ائنده آسئر ائدی. ^۶ عئسا اونون اوردا یاتدیغینی گؤروب، اوزون بئر زامان ناخوشلوق چکدئیینی آنلادی و اونا ددی: «صاغالماق ائسته یئرسن؟» ^۷ ناخوش آدم اونا جاواب وردی: «آغا! هچ کسئم یوخدور کی، سویون چالخالاندیغی زامان، منی حوووضون ائچئنه سالسین. اوزومی ترپه دئب چاتینجا، آیری بئر آدم مندن قاباق اوزونی حوووضا سالیر.» ^۸ عئسا اونا ددی: «قالخ، دؤشه یئنی گؤتور، گت.» ^۹ ناخوش آدم او اندا صاغالدی و دؤشه یئنی گؤتوروب گتدی. و او گون موقدّس شنبه گونی ائدی. ^{۱۰} اونا گؤره یهودئلرئن بؤیوک باشلاری او شفا تاپمیش آداما دئئرلر: «بو گون موقدّس شنبه گونودور. سنن اوچون جائز دیئل کی، دؤشه یئنی گؤتوروب آپاراسان.» ^{۱۱} شفا تاپمیش آدم اولار ددی: «منی شفا ورن آدم ددی: "دؤشه یئنی گؤتور، گت."» ^{۱۲} او زامان اوندان سوروشدولار: «سنه "دؤشه یئنی

گؤتور، گت" دئین آدم کئمدئر؟» ^{۱۳} شفا تاپمیش آدم عئسانین کئم اولدوغونی بئلئمردی، چونکی عئسا خالقین ائچئنده گؤزدن ائتمئشدی.

^{۱۴} سورا عئسا او آدمی معبدده تاپیب اونا ددی: «باخ صاغالدین. گوناھدان آل چک کی، بوندان داها پئسی باشینا گلمه سنن.» ^{۱۵} او آدم گدئب یهودئلرئن بؤیوک باشلارینا خبر وردی کی، اونا شفا ورن آدم عئسادیر.

^{۱۶} یهودئلر، عئسانین بو ائشلی شنبه گونونده اله دئیئنه گؤره، اونا اذئیّت و رئرئلر. ^{۱۷} آما عئسا اولار ددی: «منئم گؤیده کی آتام ائندئییه کئمی ائشله یئر، من ده ائشله یئر.» ^{۱۸} بو سبیدن یهودئلر آرتیق اونی اؤلدورمک ائسته دئلر، چونکی فقط شنبه گونونی پوزموردی، بلکی تارینی دا آتاسی خئطاب اله یئب، اؤزونی اونونان بئر اله یئردی.

تارینین اوغلونون قودرتی

^{۱۹} اونون اوچون عئسا یهودئلرئن بؤیوک باشلارینا بله ددی: «دوغروسونی سئره دیئر؛ اوغول اؤزوندن هچ بئر شی ائیه بئلمز، مگر او ائشلی کی، گؤیده کی آتا اله یئر و اوغول گؤرور؛ چونکی آتا نه اله یئر، اوغول دا اونی اله یئر. ^{۲۰} گؤیده کی آتا اوغولی سوئر و بوتون اله دئکرئنی اونا گؤرسه دئر و بولاردان داها بؤیوک شیلر ده اوغولا گؤرسه دجک کی، سئر تعجوبدن مات قالاجاقسیز. ^{۲۱} گؤیده کی آتا اؤلورلی دئرئلدب اولار حیات وردئی کئمی، اوغول دا ائسته دئی آداملار حیات وره جک. ^{۲۲} چونکی آتا هچ کسه حؤکم اله مئر، اونا گؤره کی، حؤکم اله مه یی اوغولون ائنه و رئب کی، ^{۲۳} گؤیده کی آتایا حؤرمت گؤرسه دن، اوغولا دا اله حؤرمت گؤرسدسنن. اوغولا

و ائشقیلان دیران بئر چیراق ائدی و سئر آر
بئر زامان اونون ائشیغیندا شادلیق اله مک
ائسته دئز. ۳۶ آما منئم یحیانین شهادتئندن
داها اعتبارلی بئر شهادتئم واردیر. تاماملماق
اچون آتاین منه وردئی او ائشکر کی، اله
ائدی ده اولار ائنان مشغولام، منئم آتا
طرفئندن گؤندئرلمئش اولدوغوما شهادت
ورئرلر. ۳۷ و منی گؤندئر گؤیده کی آتا،
اؤزی منئم حاقیمدا شهادت ورتب. سئر هچ
بئر زامان نه اونون سسئنی ائشئدئسئر، نه
اونون شکئلئنی گوروبسوز، ۳۸ نه ده اونون
کلامی سئزده ساکن اولور. چونکی اونون
گؤندئرئیننه ائمان گئئرمئسئر. ۳۹ موقدس
کئتابی تفتئش الهیئر سئر، چونکی اوند ابدی
حیاتا مالئک اولاجاغیزی دوشونورسوز. همن
موقدس کئتاب دا منئم حاقیمدا شهادت
ورئر. ۴۰ آما گئنه ده ائسته مئرسئر کی، منئم
یانما گلئب حیاتا صاحب اولاسیز.

۴۱ من ائسانلاردان جلالی قبول اله مئرم،
۴۲ آما سئزی تانیمیشام و بئلئرم کی، سئزده
تارینین سوگئسی یوخدور. ۴۳ من آتامین آدیندا
گلمئشم و سئر منی قبول اله مئرسئر. اگر اؤزگه
بئری اؤز آدی ائن گلسه، اونی قبول الهیئر سئر.
۴۴ سئر نهجه ائمان گئئر بئلسئر، سئر کی،
بئرئرلرئزدن جلالی قبول الهیئر سئر، آما واحد
تاریدان گلن جلالی آختارمیرسیر؟! ۴۵ گومان
اله مەیین کی، تارینین حوضوروندا سئرلری
موتهم الیهجه یم. سئرلری موتهم الهین، اومئد
باغلادیغیز موسادیر. ۴۶ چونکی اگر موسایا
ائناسایدیز، منه ده ائمان گئئر دئز. اونا گوره
کی، موسا دا منئم حاقیمدا یازیب. ۴۷ آما
اگر سئر اونون یازدیقلارینا ائنامیرسیر، منئم
سؤزلرئمه نهجه ائنانا جاقسیر؟!»

حؤرمت گؤرسدمهین آدام، اونی گؤندئر
آتایا دا حؤرمت گؤرسدئر. ۴۴ دوغروسون
سئر دیئرم؛ منئم سؤزومی ائشئدب منی
گؤندئرهنه ائمان گئئر آدامین ابدی حیاتی
واردیر. او، موحاکنمه اولمایاجاق؛ اصلئنده
او اولومدن حیاتا کچئب. ۴۵ دوغروسون
سئر دیئرم، او واخت گلئر، اله ائندی ده
گئیدئر کی، اولولر تارینین اوغلونون سسئنی
ائشئده جکله و اونی ائشئدئر یاشایاجقلار.
۴۶ چونکی آتاین اؤزونده حیاتی اولدوغی کئمی،
اوغولا دا عطا الهیئب کی، اؤزونده حیاتی
اولسون. ۴۷ و اونا موحاکنمه اله مک قودرتئنی
ده ورتب، چونکی ائنانسان اوغلودور. ۴۸ بونا
تعجب اله مەیین، چونکی او ساعات گلئر کی،
بوتون قئبرلرده اولانلار اونون سسئنی ائشئدب
۴۹ ائشیه چیخاجقلار؛ یاخشی عمل الهینلر
یاشاماق اچون چیخاجقلار، پئس عمل
الهینلر موحاکنمه اولونماق اچون. ۳۰ من
اؤزومدن بئر شی الیه بئلمهرم، بلکی ائشئدئیم
کئمی حؤکم الهیئر و منئم حؤکوم عادل
بئر حؤکمدور، چونکی اؤز ائسته دئیم یوخ،
منی گؤندئر آتاین ائسته دئیم یئرته یئرکم
ائسته یئر.

عسانین حاقینداکی شهادتله

۳۱ «اگر من اؤز حاقیمدا شهادت ورسم،
شهادتئم اعتبار سیردیر. ۳۲ منئم حاقیمدا
شهادت ورن آیری بئری وار و من اونون
شهادتئنن اعتبارلی اولدوغونی بئلئرم.
۳۳ سئر یحیانین یانینا آداملار گؤندئرئز، او دا
حقیقت حاقیندا شهادت وردی. ۳۴ آما من
ائساندان شهادت قبول اله مئرم، بلکی بولاری
دیئرم کی، سئر نجات تاپاسیز. ۳۵ یحیا یانان

عئسا بش مئن نفري دويورور

^{١٤} جاماعات عئسانين اله دئى بو مؤجوزهنى گؤزنده دئتلر: «دوغرودان دا بو إله او پيغمبردئر كى، دونيايا گله جك ائدى.» ^{١٥} اوندا كى عئسا آنلادى، اولار ائسته يئرلر زور ائنان اونى آپاريب اؤزلرئنه پادشاه اله سئتلر، اوردان چيخدى و اؤزى تك باشينا، گئنه داغا گئدى.

عئسا سو اوزونده يرئئر

^{١٦} آخشام اولاندا شاگئردلرى گؤله سارى إندئلر. ^{١٧} و بئر قايعغا مئنئب گؤلون او تايينا، كفرناحوم شهرئن سمئننه يولا دوشدولر. آرتيق قارائليق دوشموشدى، آما عئسا حله اولارين يانينا گئتب چيخماميشىدى. ^{١٨} گوجللى يل اسدئئنه گؤره، گؤل كولكلى اولماغا باشلاىدى. ^{١٩} تقررئين بئر آغاج يول گئتمئشدئلر كى، عئسانى گؤلون اوزونده يرئئب قايعغا ياخينلاشديغىنى گؤردولر و قورخدولار. ^{٢٠} آما عئسا اولارا ددى: «قورخمايئن، منم.» ^{٢١} او واخت ائسته دئتلر كى، عئسانى قايعغا آلسينلار و او آندا قايق گده جكلرى يره يئتئشىدى.

عئسا، حيات چؤره ي

^{٢٢} او گونون صاباحى گؤلون او تاييندا اولان جاماعات آنلاىدى كى، شاگئردلر اوردان اولان بئرجه قايعغا مئنئب گدئلر و عئسا اولار ائنان همين قايعغا مئنئب گئتمئيئب. ^{٢٣} بو آرادا طئبريادان آيرى قايقلار، او يرئن ياخينليغينا گدئلر كى، ربه شوکور اله يئندن سورا چؤرك يئمئشدئلر. ^{٢٤} جاماعات عئسا و شاگئردلرئئن اوردان اولماديغىنى گؤزنده، قايقلار مئنئب اونى آختارماق اوچون كفرناحوم شهرئنه گدئلر.

^{٢٥} جاماعات گؤلون او تاييندا عئسانى تاپديلار و اونا دئتلر: «اوستاد، نه واخت

٦ بولاردان بئر مودت سورا، عئسا جلئل و يا طئبريا گؤلونون او بئرى تايينا كچدى. ^٢ چوخ آدام اونون داليسيچا گئئردى، چونكى ناخوش آداملار اله دئى مؤجوزهلىرى گؤرموشدولر. ^٣ عئسا بئر داغا چيخيب شاگئردلرى ائئن اوردان اوتوردى. ^٤ يهودلرئن ماياسيز چؤرك پاسخا بايرامى ياخين ائدى. ^٥ عئسا گؤزلرئنى قالخيزيب، يانينا جاماعاتين گلمه سئنى گؤزنده فئلئپوسا ددى: «بولارين يمه يى اوچون هاردان چؤرك آلاق؟» ^٦ عئسا بو سؤزى اونى ائمتاحان اله مك اوچون ددى، چونكى نه اللهيه يئنى اؤزى ياخشى بئللئردى. ^٧ فئلئپوس جاواب وردى: «اولارين هر بئرئسننه بئر آز چؤرك چاتماسى اوچون، ائكى يوز دئئارليق چؤرك ده يئتئشمز.» ^٨ شاگئردلرئندن بئرى، آندرياس كى شمعون پطروسون قارداشى ائدى عئسايا ددى: ^٩ «بوردا بئر اوغلان اوشاغى وار كى، بش آرپا چؤرك و ائكى باليغى وار. آما بو قدر آدام اوچون بو، نهجه يئتئشه جك؟» ^{١٠} عئسا ددى: «جاماعاتى يره اوتوردون.» او يرده چوخ اوت وار ائدى. جاماعات اوتوردى و اولارين سايبسى تقررئين بش مئن كئشى اولاردى. ^{١١} او زامان عئسا چؤركلرى گؤتوردى و شوکور اله يئندن سورا، اوتورانلار آراسيندا ائسته دئكلىرى قدر پايلادى. باليقلار ائنان دا بله اله دى. ^{١٢} هامى يئئب دويانندان سورا، عئسا شاگئردلرئنه ددى: «آرتيق قالان تئكه لرى ييغئن كى، هچ بئر شى هدر اولماسين.» ^{١٣} پس شاگئردلر آداملارين يدئكلىرئندن آرتيق قالان بش آرپا چؤره يئن تئكه لرئنى ييغديلار و اون ائكى زئبئل دولدى.

۳۹ و منی گۆندره نئن ائسته دئی بودور کی، منه وردئکرئئنن هج برئسنئی ائترمه یئب، بلکی آخیر گونده اولاری دئرئلدم. ۴۰ چونکی منئم گۆیده کی آتامین ائسته دئی بودور کی، اوغولا باخیب اونا ائمان گئئن هر کسئن ابدی حیاتی اولسون. و من اونی آخیر گونده دئرئلده جهیم.»

۴۱ او واخت یهودئلر، عئسانین «گۆیدن ائن چۆرک منم» ددئیننه گۆره اونون باره سئنده دئینمه باشلادیلار. ۴۲ اولار دئیرئلر: «مگر بو کئشی آتا-آناسینی تانییدیغیمیز یوسفئن اوغلی عئسا دئیل؟ ائندی نجه «گۆیدن ائمنشم» دئیر؟!» ۴۳ عئسا اولارا جاواب ورئب ددی: «آرازدا میریلدانا مین. ۴۴ هج کس منئم یانیم گله بئلمز، مگر منی گۆندرن آتا اونی چکئب گئئرسئن و من آخیر گونده اونی دئرئلده جهیم. ۴۵ پیغمبرلرن یازدیقلاریندا یازیلیب؛ "اولارین هامیسی تاریدان اؤیرنه جکیر." اونا گۆره آتادان اشدئب اؤیره ن هرکس منئم یانیم گلر. ۴۶ هج کس گۆیده کی آتانی گۆرمه یئب، مگر او کی، تاریدان دیر. آتانی او گۆروب دیر. ۴۷ دوغروسونی سئره دئیرم؛ ائمان گئئن آدمین ابدی حیاتی وار. ۴۸ حیات چۆره یی منم. ۴۹ سئرن آتالاریز چۆله ماٹا یدئر، گئنه ده اؤلدولر. ۵۰ آما بوردا گۆیدن ائمنش اله بئر چۆرک وار کی، اوندان یئن اؤلمه یه جک. ۵۱ گۆیدن ائمنش او حیات ورن چۆرک منم. بو چۆرکدن یئن هرکس ابده کئمی یاشایاجاق. بو چۆرک منئم بدنمدئر کی، دونیا حیات ورمک اوچون اونی وره جهیم.» ۵۲ او زامان یهودئلر بئرئلری ائن دئینمه باشلادیلار و دئیرئلر: «بو آدم اؤز بدننی بئره ییمک اوچون نجه وره بئلر؟!» ۵۳ عئسا

بورایا گلدئن؟» ۲۶ عئسا اولارا جاواب وردی: «دوغروسونی سئره دئیرم؛ مۆجوزهلر گۆردویوز اوچون یوخ، چۆرکدن یئب دویدوغوز اوچون منی آختاریسین. ۲۷ فانی ییمک اوچون چالیشما یین بلکی او ییمک اوچون چالیشین کی، ابدی حیاتا قدر قالار. او حیات ورن ییمک کی، ائسان اوغلی سئره وره جک. آتا تاری بونون اوچون اونا تصدئق مۆهرونی باسیب.» ۲۸ او واخت عئسادان سوروشدولار: «تارینن ائشلرنی یرئنه یئریمک اوچون نه اله مه لی یئک؟» ۲۹ عئسا جاواب ورئب اولارا ددی: «تارینن ائشی بودور کی، اونون گۆندردئی آداما ائمان گئره سئر.» ۳۰ اولار او زامان عئسایا دئلر: «نه علامت گۆرسدئرسن کی، گۆروب سنه ائمان گئئرک؟ نه اله یئرسن؟ ۳۱ بئرئم آتالاریمیز چۆله ماٹا یدئر. نجه کی، موقدس یازیلاردا یازیلیب؛ "ییمک اوچون اولارا گۆیدن ییمک وردی."» ۳۲ عئسا اولارا ددی: «دوغروسونی سئره دئیرم؛ موسا دئیلدی کی گۆیدن سئره چۆرک وردی، بلکی منئم گۆیده کی آتامدیر کی، گۆیدن سئره حقیقی چۆره یی وئر. ۳۳ چونکی تارینن وردئی چۆرک اودور کی، گۆیدن ائر و دونیا حیات وئر.» ۳۴ او زامان اونا دئلر: «آغا، بو چۆره یی همئشه بئره ور.» ۳۵ عئسا اولارا ددی: «حیات چۆره یی منم. منئم یانیم گلن اصلا آج اولماز. منه ائمان گئئن اصلا سوسوز اولماز. ۳۶ آما سئره دئمشم کی، منی گۆردویوز حالدا، گئنه ائمان گئئرئرسئر. ۳۷ گۆیده کی آتامین منه وردئی آداملارین هامیسی منئم یانیم گله جکیر و منئم یانیم گلنی اصلا ائشه قوومارام. ۳۸ من گۆیدن ائمنشم کی، اؤز ائسته دئیمکی یوخ، بلکی منی گۆندره نئن ائسته دئیننی یرئنه یئرئم.

۶۶ بو زامانداڭ شاكتردردن چوخي
عئسانى ترك الهىئب آرتيق اونا پيرو
اولماديلار. ۶۷ عئسا او اونائكى شاكترددن
سوروشدى: «يوخسا سئز ده منى ترك
اله مك ائسته يئرسئز؟» ۶۸ شمعون پطروس
جاواب وردى: «كئمن يانينا گده بئله رئك،
يارب؟ ابدى حياتين سؤزلرى سنده دئر.
۶۹ يئر ائنانميشيق و بئله رئك كى، سن دئرى
تارينين اوغلى مستحسن.» ۷۰ عئسا اولارا
ددى: «مگر سئز اونائكى نفرى سچن من
دئلم؟ حال بو كى، سئزلردن بئرى، ائبلئس
بئر آدامدير.» ۷۱ عئسا بو سؤزى ائسكارىوتلى
شمعونون اوغلى يهودانين حاقيندا دئيردى
كى، او اونائكى شاكترددن بئرى اولاندا، عئسايا
خيانت ائله جكدى.

عئسا بايرام اوچون اورشلئمه گدئر

V بولاردان سورا عئسا جئل وئلايتئنده
گئزئب، اؤزونى يهودئيه وئلايتئندن اوزاق
ساخلايىردى. چونكى يهودئلر اونی اؤلدورمك
ائسته يئرئللر. ۲ يهودئلرئن چادير بايرامى
ياخينلاشيردى، ۳ اونون اوچون ده عئسانين
قارداشلارى اونا دئللر: «بورداڭ چيخ،
يهودئيه وئلايتئنه گت كى، شاكتردردن ده
اله دئيئن ائشلىرى گؤرسونلر. ۴ چونكى اؤزونى
تانيتديرماق ائسته ين آدام ائشئنى گئزئلجه
گؤرمز. سن كى بو ائشلىرى اله يئرسن، اؤزونى
دونيايا ظاهئر اله.» ۵ عئسانين قارداشلارينين
هچ بئرى اونا ائمان گئترمه مئشدى. ۶ بو
سببدن عئسا اولارا ددى: «منئم واختيم
حله يتئشمه يئب. آما سئز هر واخا ائسته
يه سئز گده بئلرسئز. ۷ دونيا سئزدن نفرت
ائله بئلمز، آما مندن نفرت اله يئر. چونكى
اونون ائشئرئئن پئس اولدوغونا شهادت

اولارا ددى: «دوغروسونى سئزه دئرم؛ ائئسان
اوغلونون بدنئندن يمه يئنجه و اونون قانيندان
ائچمه يئنجه سئزه حيات اولماياچاق! ۵۴ منئم
بدنئمدن يئئن و منئم قانيمدان ائچن آدامين
ابدى حياتى وار و من آخير گونده اونی
دئرئلدجه يم. ۵۵ چونكى منئم بدنئم حقتقى
يمك و قانيم حقتقى ائچمك دئر. ۵۶ منئم
بدنئمدن يئئن و قانيمدان ائچن آدام منده قالير
و من ده اوندا قاليرام. ۵۷ نجه كى، دئرى آتا
منى گؤندردى و منئم حياتيم اونا باغلى دير،
مندن يئئن آدام دا منه باغلى اولماق ائنان
ياشاياچاق. ۵۸ گؤيدن انمئش چؤرك بودور.
آتالريز مانا يدئلر، و گئنه ده اؤلدولر. آما
بو چؤركدن يئئن آدام ابده كئمى ياشاياچاق.»
۵۹ عئسا بو سؤزلرى كفرناحوم شهرئنده، بئر
كئئسه ده تعلئم ورن حالدا ددى.

ابدى حياتين سؤزلرى

۶۰ عئسانين شاكتردردن چوخلارى
بولارى ائشئندنه دئللر: «بو آغير بئر
سؤزدور، كئم اونی قبول ائله بئللر! ۶۱ عئسا
شاكتردردنئ بو بارده ميريلداناقلاريني
بئللر اولارا ددى: «بو سئزى ائنجئدئر؟
۶۲ بس اگر ائئسان اوغلونون اؤلدن
اولدوغى يرئنه قالخديغىنى گؤره سئز، نجه؟
۶۳ حيات ورن تارينين روحودور؛ جئسمدن
فايدا يوخدور. من سئزه ددئيم سؤزلر
روح و حياتدير. ۶۴ آما گئنه ده بعضئلرئز
ائئانميرسيئز.» چونكى عئسا كئمن ائمانسيز
اولدوغونى و كئمن اونا خيانت ائله جه يئنى
اؤلدن بئلئردى. ۶۵ پس ددى: «اونون اوچون
سئزه دمئشم كى، هچ كس منئم يانينا
گله بئلمز، مگر بو اونا آتادان وئرئلمئش
اولسون.»

۲۰ جاماعات جاواب ورئب ددی: «مگر دلی اولوبسان! کئم سنی اؤلدورمک ائسته یئر؟»
 ۲۱ عئسا اولارا جاواب ورئب ددی: «بئر ائش گوردوم و هامیز تعجوبدن مات قالیبسیز. ۲۲ ختنه اله مہی موسا پیغمبر سئره وردئی اوچون، شنبه گونونده اوشاغی ختنه اله یئر سئز. اصلئنده موسا یوخ، بلکی سئزن آتالاریز ختنه اله مہی باشلادی. ۲۳ موسادان قالدان قانونون پوزولماماسی اوچون، شنبه گونونده اوشاغیزی ختنه اله یئر سئز، ائندی نئی بئر آدامین بوتون بدننی شنبه گونونده شفا وردئیم اوچون، منه قضیله نئرسئز؟ ۲۴ ظاهره گوره حؤکم اله مہیئن، بلکی عدالت ائن حؤکم اله یئن.»

آیا عئسا، وعده ورئلن مسئحدئر؟

۲۵ او زامان اورشلئملی لردن بعضئلری دئتلر: «اؤلدورمک ائسته دئکلی آدام مگر بو دئتل؟»
 ۲۶ بو کی، آچیقجا هر شی دیئر، هج کسده اونا بئر شی دمئر! بلکه ده ریئسلر اونون دوغوردان مسئح اولدوغونی بئلئبلر. ۲۷ آما بئر، بو آدامین هاردان اولدوغونی بئلئرک، حال بو کی وعده ورئلن مسئح ظهور اله ینده، اونون هاردان اولدوغونی بئر کس بئلیمه جک. ۲۸ بو آرادا عئسا معبدده تعلئم ورنده سسئنی اوجالیدی ددی: «سئز منی تانی ییرسیز و منئم هاردان اولدوغومی بئلئرسئز. من اؤز طرفئمدن گلمه منشم، منی گؤندرن دوغوردور و سئز اوئی تانی میرسیز. ۲۹ من اوئی تانی بیرام چونکی اوندانام و او منی گؤندرب. ۳۰ سؤز بورا یئتشن واخت، اوئی توتماق ائسته دئلر، آما هج کس اونا آل اوزاتمادی، چونکی اونون واختی حله یئتشمه منشدی. ۳۱ جاماعات آراسیندان چوخ آداملار اونا

ورئرم. ۸ سئز بیرام اوچون اورشلئم شهرئنه گئدن، من بو بیرام اوچون حله گئتمرم، چونکی منئم واختیم حله یئتشمه یئب. ۹ عئسا بو سؤزلری اولارا دئیب جئل وئلا یئتئنده قالدی.

۱۰ آما عئسانین قارداشلاری بیرام اوچون اوردان آیریلانان سورا، اونون اؤزی ده اورشلئمه گئدی، آما آشکار یوخ، بلکی گئزلی. ۱۱ یهودئلر بیرامدا عئسانی آختاریب دیئرئدلر: «بو آدام بس هاردادیر؟» ۱۲ جاماعات آراسیندا اونون حاقیندا چوخ پیچیلتی لار گئردی. بعضئلری دیئرئدلر: «او، یاشی آدامدیر.» آما بعضئلری ده دیئرئدلر: «یوخ، خالقی آلدادیر.» ۱۳ آما یهودئلرن بؤیوک باشلارینین قورخوسوندان، هج کس آچیقجا بئر سؤز دمئردی.

عئسا بیرامدا تعلئم ورئر

۱۴ بیرامین یاریسی کچمئشدی کی، عئسا معبدده گئتب تعلئم ورمه یه باشلادی. ۱۵ یهودئلر تعجوبدن مات قالیب دیئرئدلر: «بو آدام هج تعلئم گورمه دئی حالدا نجه موقدس کئتابدان بو قدر بئلئر؟!» ۱۶ عئسا اولارا جاواب ورئب ددی: «منئم وردئیم تعلئم اؤزومون دئئل، منی گؤندره نئ دئر. ۱۷ اگر هر کس اونون ائسته دئیینی یئرئه یترمک ائسته سه، وردئیم تعلئمئن تاریدان اولدوغونی و یا منئم اؤزومدن اولدوغونی آنلایاجاق. ۱۸ اؤزوندن دانیشان، اؤز جلالینی آختارار، آما اوئی گؤندره نئ جلالینی آختاران آدام، دوز آدامدیر و اوندا یالان تاپیلماز. ۱۹ آیا شرئعی سئره موسا پیغمبر ورمه دی؟ گئنه ده سئزدن هج بئرئز شرئعی یئرئه یترمئر. نه اوچون منی اؤلدورمک ائسته یئر سئز؟»

عئسانين اوزوندىن خالق آراسينداكى ائختلاف

۴۰ آداملاردان بعضىلىرى اونون بو سۆزلرئنى
ئشئندىدە ددئلر: «دوغرودان دا بو كئشى، إله
او پيغمبردئر.» ۴۱ بعضىلىرى دە دئردئلر: «بو،
وعدهسى ورتلمئش مستحدر.» آما بعضىلىرى
گئنه دئردئلر: «وعدهسى ورتلمئش مستح نجه
جئلئدن گله بئلر؟! ۴۲ مگر موقدس كئتاب
دمئر كى، مستح داوود نسلئندن و ياشادىغى
بيت لحم كئندئندن گله جك؟! ۴۳ بلە دە
عئسانين اوزوندىن خالق آراسيندا ائختلاف
دوشدى. ۴۴ بعضىلىرى اونى توتماق ائسته دئلر،
آما هچ كس اونا ال اوزاتمادى.

يهودلرئن ريسلرئنئن ائمانسىزلىقلارى

۴۵ معبدئن موحافئظلىرى باش كاهنلرئن
يانينا قايداندا، اولار موحافئظلردن
سوروشدولار: «نه اوچون اونى گئترمه دئز؟»
۴۶ موحافئظلر ددئلر: «هچ كس بو زامانا جاق
اونون كئمى دانىشماسىب.» ۴۷ فرسئلر ددئلر:
«مگر سئز دە آزييسىز؟! ۴۸ آيا ريسلردن و
يا فرسئلردن بئر كس اونا ائنانىب؟ ۴۹ آما
شرئتئدن بئخبر اولان بو خالق ملعوندور.»
۵۰ ئئقودئموس كى، قاباقدان عئسانين يانينا
گئتمئشدى و اولاردان بئرى ائدى، ددى:
«مگر بئزئم شرئعتئمئز بئر كسى ائتمه دئ
و اونون نه اله دئئئنى بئلمه دئن محكوم اله
ير؟» ۵۲ اولار جاواب ورتب ددئلر: «يوخسا
سن دە جئللى سن؟! آراشدير و گوررسن كى،
جئلئدن بئر پيغمبر چيخماز.» ۵۳ اوندان سورا
هر كس اوز اوتئنه گئدى.

ائمان گئتردئلر. اولار دئردئلر: «مگر وعده
ورئلن مستح ظوهور اله يئندە، بو آدامدان
آرتيق مؤجوزه گورسده جك؟!»

۳۲ فرسئى فئرقه سئئنئن عالئملرى عئسانين
حاقيندا خالق آراسيندا اولان بلە پيچىلىق لارى
اشئندئلر. معبدئن باش كاهنلرى و
فرسئلر عئسانى ياخالاماق اوچون معبدئن
موحافئظلرئنى گؤندردئلر. ۳۳ اله اوندا عئسا
ددى: «داها آز بئر مودت سئز ائنن وارام و
سورا مئى گؤندره نئن يانينا گده جه يم. ۳۴ مئى
آختاراجاقسىز، آما تاپا بئلمه يه جكسئز و
اولدوغوم يره سئز گله بئلمزسئز.» ۳۵ او
واخت يهودلر آرالاريندا ددئلر: «بو آدام
هارايا گئتمك ائسته يئر كى، بئر اونى تاپماغا
قادر اولماياجاغىق؟ اولماسين ائسته يئر
يونانلر آراسيندا داغيلمىش يهودلرئن يانينا
گئدئب، يونانلره تعلقم ورسئن؟ ۳۶ مئى
آختاراجاقسىز آما تاپا بئلمئيه جكسئز» و
«منئم اولدوغوم يره سئز گله بئلمزسئز»
سؤزوندىن نه دمك ائسته يئر؟

عئسانين آخير گؤندە كى سۆزلىرى

۳۷ بايرامين آخيرىنجى و بؤيوك گونونده
عئسا دوروب اوجا سس ائنن خئطاب اله يئب
ددى: «اگر بئر كس سوسوزدور، منئم
يانينا گئب ائچسئن. ۳۸ منه ائمان گئئن
آدامين ائچئندە حيات ورن سو، چاپلار كئمى
آخاجاق، نجه كى، موقدس كئتاب دئب.»
۳۹ عئسا بو سۆزى موقدس روحو حاقيندا
دئردى كى، اونا ائمان گئئرلره ورتله جك ائدى.
موقدس روح حله ورتلمه مئشدى، چونكى
عئسا حله جلال تاپما مئشدى.

عئسا زيتون داغينا گتدى.

زئنادا ياخالانان آرواد

۲ و سحر تيزدن گئنه معبده گلدی و بوتون خالق اونون اطرافينا ييغیلدی. عئسا دا اوتوروب اولارا تعلیم وردی. ۳ فریسی فترقه سئنن عالتملری و شرعت موعلتملری زئنا عملئنده ياخالانمیش بئر آروادی گئندئرلر و اورتادا دوردوروب، ۴ عئسايا ددئرلر: «اوستاد، بو آرواد زئنا عملئنده ياخالانیب. ۵ موسا پیغمبر شرعتده بئزه امر اله یئب کی، بله بئر آروادی داشلاياق. ائندی سن نه دئیرسن؟» ۶ اولار بو سوال ائنان عئسانی ائمتاحان اله یئردئرلر کی، اونا بؤهتان وورماق اوچون بلکه بئر سبب تاپسینلار. آما عئسا آیلئلب بارماقی ائنن یره یازی یازدی. ۷ آما اولارین دایانمادان بو سوآلی سوروشدوقلارینا گؤره، قالخیب اولارا ددی: «آرازدا کئم گوناھسیزدیر، قویون بئرئنجی داشی او آتسین.» ۸ و گئنه آیلئلب یره یازی یازماغا باشلادی. ۹ خالق بو سؤزی ایشئندنه آغساقاللاردان توتמוש لاپ کئچئینه قدر بئر-بئر اوردان گئندئرلر و عئسا تک قالدی. او آرواد دا اورتادا دورموشدی. ۱۰ عئسا قالخیب اوندان سوروشدی: «آرواد، سندن شئکایت الهینلره نه اولدی؟ بئر کس سنی محکوم الهمه دی؟» ۱۱ آرواد ددی: «خیر، آغا.» عئسا اونا ددی: «من ده سنی محکوم اله مئرم. گت و آرتیق گوناھ اله مه.»

عئسا، دونیانین نوری

۱۲ عئسا گئنه خالقا خئطاب اله یئب ددی: «دونیانین نوری منم. منئم دالیمجا گلن قارانیلقدا گزمیه جک بلکی اوندا حیات

نوری اولاجاق.» ۱۳ او زامان فرئسئلر اونا ددئرلر: «سن اؤز حاقیندا شهادت ورئرسن، بو شهادتئن اعتباری یوخدور.» ۱۴ عئسا جاوابیندا اولارا ددی: «حتا اگر اؤز حاقیمدا دا شهادت ورسم، شهادتئم اعتبارلی دیر، چونکی هاردان گلدئیمی و هارایا گده جه یئمی بئلئرم. آما سئر منئم هاردان گلدئیمی و هارایا گده جه یئمی بئلئرسئر.» ۱۵ سئر ائسان گؤزی ائنن حؤکم اله یئرسئر، آما من هچ کسه حؤکم اله مئرم. ۱۶ آما حؤکم اله سم ده بله، منئم حؤکوم دوغرو دور، چونکی تک دئلئم، بلکی منم و منی گؤندئرگن گؤیده کی آتا. ۱۷ سئرئن شرعتئزده ده ائکی آدامین اعتبارلی اولدوغی یازیلیب. ۱۸ من اؤز حاقیمدا شهادت ورئرم و منی گؤندئرگن گؤیده کی آتا دا منئم حاقیمدا شهادت ورئر.» ۱۹ او واخت عئسادان سوروشدولار: «سئنن آتان هارادیر؟» عئسا جاواب وردی: «سئر نه منی تانییرسیز نه ده آتامی. اگر منی تانیسایدیز، منئم آتامی دا تانیباردیز.» ۲۰ عئسا بو سؤزلری معبده، خزانه صاندیغی اولان یرده خالقا ددی: آما هچ کئم اونی توتما دی، چونکی اونون واختی حله یئتشمه مئشدی.

عئسا اؤز اولومی باره سئنده دئر

۲۱ عئسا گئنه اولارا ددی: «من گدئرم و سئر منی آختاراجاقسیز، آما اؤز گوناھلاریزین آلتیندا اؤله جکسئر. اورا کی من گدئرم سئر گله بئلمزسئر.» ۲۲ او واخت یهودئرلر ددئرلر: «مگر اؤرونی اؤلدوره جک کی دئر: "اورا کی من گدئرم سئر گله بئلمزسئر"؟» ۲۳ عئسا اولارا ددی: «سئر آشاغیدانسیز، من یوخاریدانام. سئر بو دونیادانسیز، من بو دونیادان دئلئم. ۲۴ بوندان اؤتری سئر ده دئم

ئابراھىم پىغمبىرنىڭ ئۇلادلىرى

۳۷ ئابراھىم پىغمبىرنىڭ ئۇلادى اولدوغوزى بىلگىم، ئاما مىنى ئۇلدورمىك ئىستەيتىسىز، اوندان اۆتۈرى كى، مېنىم سۆزۈمى قىبول الە مېرسىز. ۳۸ مەن گۆيدە كى آتامىن يانىدا گۆردۈكلەيمى دېيىم و سىز آتازدان اشتهئىكلىرىنى الەيتىسىز. ۳۹ اولار جاوابدا عىسايا ددئىل: «بىزنىم آتامىز ئابراھىم پىغمبىردىر.» عىسا اولار ددى: «اگر ئابراھىمنىڭ ئۇلادلىرىسىز، ئابراھىمنىڭ ائشلىرىنى يىرنە يىتىرىن. ۴۰ ئاما ائندى مىنى ئۇلدورمىك ئىستەيتىسىز، مەن كى، تارىدان اشتهئىتىم حەقىقى سىزە دىمىشم. ئابراھىم بلە ائشلىر گۆرۈمدى. ۴۱ سىز آتازىن ائشلىرىنى گۆرۈرسىز.»

تارىنىن ئۇلادلىرى و ئىبلىسنىڭ ئۇلادلىرى

اولار عىسايا ددئىل: «بىز زىندان دۈغولمىمىشىق! بىز آتامىز وار، او دا تارىدىر.» ۴۲ عىسا اولار ددى: «اگر تارى سىزنىڭ آتاز اولسايدى، مىنى سۆردىز، چۈنكى مەن تارىنىن طرفتىدىن گەلمىشم و ائندى بوردىيىم. ئۆزۈمدىن گەلمەمىشم بىلكى او، مىنى گۆندىرىپ. ۴۳ ددئىكلىرىمى نىيە ئانامىرسىز؟ چۈنكى سۆزۈمە قولاق آسا بىلەمىز. ۴۴ سىز آتاز ئىبلىسنىڭ سىز و آتازىن ئىستەيتىنى يىرنە يىتىرمىك ئىستەيتىسىز. ئىبلىس، باشلانمىشدا قاتىل ائدى و حەقىقتا ئۆستۈندە دايانمادى، چۈنكى اوندە ھەچ دۈغرىلۇق يۈخدور. يالان دانىشان زامان ذاتىدىن يالان دانىشىر؛ چۈنكى او، يالانچى دىر و يالانلارنىڭ آتاسى دىر. ۴۵ ئاما حەقىقى ددئىم ئۈچۈن سىز مەن ئانامىرسىز. ۴۶ سىزدىن كىم مېنىم گوناھكار اولدوغومى

كى، گوناھلارنىڭ ئالدىدا ئۆلەجىسىز، چۈنكى اكر ددئىم ئادام اولدوغوما ئاننامىرسىز، گوناھلارنىڭ ئالدىدا ئۆلەجىسىز.» ۲۵ او واخت اوندان سورۇشۇلار: «سەن كىمەن؟» عىسا اولار ددى: «مەن ھەمەن اويام كى، ئۆلدىن سىزە دېيىم. ۲۶ سىزنىڭ ھاقىزدا دىيەجىك و ھۆكۈم ئىيەجىك چۈشۈرۈپ وار، ئاما مىنى گۆندىرن ھاقىدىر و مەن اوندان اشتهئىكلىرىمى دۇنيادا دېيىم.» ۲۷ اولار ئانلامادىلار كى، عىسا بو سۆزلىرى گۆيدە كى آتازىن بارەسىندە دېيىردى. ۲۸ اوندان اۆتۈرى عىسا ددى: «ئىنسان اوغلىنى قالىخىزاندان سورا بىلەجىسىز كى، مەن اويام و ئۆزۈمدىن بىر شى الە مېرم، بىلكى نەچە كى گۆيدە كى آتازدان ئۆيىنمىشم، سىزە دېيىم. ۲۹ و او كى مىنى گۆندىرىپ مەن ئاتىن دىر. او، مىنى تەك قويمىيىپ، چۈنكى ھەمىشە اونون خوشونا گەن ائشلىرى گۆرۈرم.» ۳۰ بو سۆزلىرى دىيىن زامان، چۈش ئادام اونا ئىمان كىتىردى.

حەقىقت سىزى آزاد ئىيەجىك

۳۱ عىسا اونا ئىمان كىتىرىش يھۇدىلەر ددى: «اگر سۆزۈمى ساخلايسىز، حەقىقت مېنىم شاگىرتلىرىمىز. ۳۲ و حەقىقتى تانىيىاجاقسىز و حەقىقت سىزى آزاد ئىيەجىك.» ۳۳ اولار عىسايا ددئىل: «بىز ئابراھىم ئۇلادى يىقى و ھەچ كىشى ئۆكرى اولمامىشىق. پەس نەچە اولور كى، "آزاد اولاجاقسىز" دېيىرسەن؟» ۳۴ عىسا اولار جاواب وردى: «دۈغرىسونى سىزە دېيىم، گوناھ الەين ھەركىس گوناھىن ئۆكرىدۇر. ۳۵ ئۆكرەيدە كىمى عاينلەندى بىرى دىيىل، ئاما اوغول ھەمىشە عاينلەندى بىرىدۇر. ۳۶ اونون ئۈچۈن اكر اوغول سىزى آزاد الەسە، دۈغرىدان آزاد اولارسىز.

ددى: «دوغروسونى سئزە دىئرم؛ ائبراهىم اولماميشدان من وارانم.»^۹ بو سۆزى اشئدن واخت، يهودئلر اونى داشلاماق اوچون داشلار گۆتوردولر، آما عئسا گئزلەئنب مەبددن اشئە چىخدى.

آنادان كور دوغولموش آدام

۹ عئسا يولدا گندە، آنادان كور دوغولموش بئر آدام گۆردى. ۲ اونون شاگئردلرى اوندان سوروشدولار: «اوستاد، كئمن گوناھى اوزوندن بو آدام كور آنادان اولدى؟ اونون اوزونون؟ يوخسا آتا-آناسىنىن؟»^۳ عئسا جاواب وردى: «نە بو آدام گوناھ الەدى، نە دە آتا-آناسى؛ او، آنادان كور اولدى كى، تارىننن اشئلرى اونون حىياتىندا گۆرونسون. ۴ مادام كى، گوندوزدور، منى گۆندەرننن اشئلرئنە مشغول اولمالى يام؛ گجە گئز كى، او زامان ھىچ كس اشئلە بئلمز. ۵ او زاماناجاق كى دونيادايام دونياننن نورويايم.»^۶ بو سۆزلرى دئىندن سورا، عئسا يره توپوروب، توپورجك ائتن پالچىق دوزلئدى و كورون گۆزونه سورتدى. ۷ و اونا ددى: «گت و گۆزلرئنى سئلوام يعنى گۆندەرئلمئش حووضوندا يو.» پس كور آدام گدئب يودى و گۆزى اچىلمىش گلدى.

۸ قونشولار و كور آدامىن يولچولوق الەدئىنى قاباقدان بئللەر دىئردئلر: «مگر بو اوتوروب يولچولوق الەين ھمن آدام دىئل؟»^۹ بعضئلى «اودور» دىئردئلر. بعضئلى دە دىئردئلر: «خير، بو، او كور آداما اوخشاين بئر آدامدىر.» آما او اۆزى «من إله او آدامام» دىئردى. ۱۰ اونون اوچون كور آدامدان سوروشدولار: «بس نجە گۆزلرئن اچىلدى؟»^{۱۱} او، جاواب وردى: «عئسا دىئلن آدام

اثبات الئەبئلر؟ اگر من حقىقى دىئرم، نئە منە ائنانمىرسىز؟^{۱۲} تارىننىكى اولانلار تارىنن سۆزلرئنى اشئدلر؛ آما سئز بو سبىدن اشئتمىرسىز، چونكى تارىننىكى دىئلستىز.»

ائبراهىم اولماميشدان قاباق عئسا وار ائدى

۱۸ يهودئلر جاواب ورتب، عئسايا ددئلر: «سامئرهلى و دلى اولدوغونى دمكدە دوغرى دمئردئك؟!»^{۱۹} عئسا ددى: «من دلى اولمامىشام، بلكى من آتامى جلال ورتم، آما سئز منە دئلت ورتسىز. ۲۰ من اۆزوم، اۆزوم اوچون جلال آختاران وار و حۆكم الەين دە اودور. ۲۱ دوغروسونى سئزە دىئرم، منئم سۆزومى ساخلايان آدام اصلا اۆلوم اوزى گۆرمەبەجك.»^{۲۲} يهودئلر اونا ددئلر: «ائندى بئلدئك كى، دلى اولوبسان. ائبراهىم و پىغمبرلر اۆلدولر و سن دىئرسن "منئم سۆزومى ساخلايان آدام اصلا اۆلمىبەجك." ۲۳ مگر سن بئزئم آتامىز ائبراهىم پىغمبردن دە بۆيوكسن؟ ائبراهىم اۆلدى، پىغمبرلر دە اۆلدولر. سن اۆزونى كئم سايرسان؟»^{۲۴} عئسا جاواب وردى: «اگر من اۆزومى جلال ورتم، بو جلال ھجئدر. منى جلال ورن منئم گۆيدە كى آتامدىر كى، سئز اونا "تارىمىزدىر" دىئرسىز. ۲۵ سئز اونى تانىمايىسىز، آما من اونى تانىيىرام. و اگر اونى "تانىمىرام" دىسم، سئزئن كئمى يالانچىنن بئرى اولارام. آما من اونى تانىيىرام و اونون سۆزونى ساخلايىرام. ۲۶ آتاز ائبراهىم منئم گونومى گۆرەجەبى اوچون شاد اولدى؛ او، بو گونى گۆردى و سوتئدى.»^{۲۷} يهودئلر اونا ددئلر: «سئن حله الى ياشىن يوخدور، ائبراهىم پىغمبرى گۆروبسن؟!»^{۲۸} عئسا اولارا

قورخوسوندا ددئلر. چونكى يهودئلرئ ريسلى بله قرار قويوموشدولار كي، عئسانين مستح اولدوغونا ائنانان هر كس كنئسه دن قووولسون. ۲۳ بو سببدن او آدامين آتا-آناسى ددئلر: «اونون اوزوندن سوروشون؛ او اوزى حدى-بولوغا چاتميش بئر آدامدير.»

۲۴ اونون اوچون قاباقدان كور اولان آدامى ائكئنجى دفة چاغريديلار و اونا ددئلر: «جلالى تاريا ورا! بئر بو آدامين گوناهاكار اولدوغونى بئلئرئك.» ۲۵ او واخت او آدام اولارا ددى: «اونون گوناهاكار اولوب اولماديغيني بئلئرئم. آنجاق بئر شى بئلئرئم، كور ائندئم، ائندى گورورم.» ۲۶ فرئستلر اوندان سوروشدولار: «او، سنه نه الهدى؟ گوزلرئنى نجه آچدى؟» ۲۷ اولارا جاواب وردى: «سئزه ائندى ددئم؛ مگر قولاق آسماديز؟! نئيه گئنه ائشتمك ائسته يئرئسئز؟ يوخسا سئز ده اونون شاگئردلرى اولماق آرزوسوندا سئز؟!» ۲۸ فرئستلر او آدامى سؤيوب ددئلر: «او آدامين شاگئردى سن سن! بئر موسا پيغمبرئن شاگئردلرى يئك.

۲۹ بئر تارينين موسا پيغمبر ائنن دانيشديغيني بئلئرئك. آما بو آدامين هاردان اولدوغونى بئلئرئك.» ۳۰ او آدام جاواب ورتب اولارا ددى: «اله تعجوبلوسى ده بودور! سئز بو آدامين هاردان اولدوغونى بئلئرئسئز، حال بو كي، بو آدام منئم گوزلرئنى آچيب. ۳۱ بئر ياخشى بئلئرئك كي، تارى گوناهاكار آاملارا قولاق آسماز. تارى او آداما قولاق آسار كي، اونا عئبادت اله يئر و اونون ائسته دئيئنى يرئنه يئرئر. ۳۲ عالمئن باشلانيشيندان هج كس ائشتمه يئب كي، آنادان كور دوغولموش بئر آدامين گوزلرى آچيلسين. ۳۳ اگر بو آدام تارى طرفئندن اولماسايدى، هج بئر شى الئيه بئلمزدى.» ۳۴ فرئستلر اونا جاواب ورتب

پالچيق دورلئتب گوزومه سورتدى و منه ددى: «گت، سئلوآم حووضوندا يو.» من ده گئتب يودوم و او زامان گوزلرئم آچيلدى. ۱۲ اولار اوندان سوروشدولار: «او آدام هاردا دير؟» ددى: «بئلئرئم.»

۱۳ پس قاباقدان كور اولان آدامى فرئستلرئن يانينا آپارديلار. ۱۴ عئسا پالچيق دورلئتب كور آدامين گوزلرئنى آچديغى گون، موقدس شنبه گونى ائدى. ۱۵ اونون اوچون ده فرئستلر گوزلرئئنن نجه آچيلديغيني گئنه سوروشدولار و او دا فرئستلره ددى: «گوزلرئمئن اوستونه پالچيق سورتدى و يودوم و ائندى گورورم.» ۱۶ او واخت فرئستلردن بعضئلرى ددئلر: «بو آدام تارى طرفئندن دئيئل، چونكى شنبه گونونى ساхлаمير.» آما بعضئلرى ده ددئلر: «گوناهاكار بئر آدام نجه بله مؤجوزه لر الئيه بئلر؟» ۱۷ او واخت كور آداما گئنه ددئلر: «سئن گوزلرئنى آچان آدامين حاقيندا اوزون نه دئرسن؟» جاواب وردى: «او آدام بئر پيغمبردئر.»

۱۸ يهودئلرئن ريسلى او آدامين قاباقدان كور اولدوغونا و ائندى گوزلرئئنن آچيلديغينا ائنانماديلار، اونون اوچون ده گوزلرى آچيلميش آدامين آتا-آناسىنى چاغيريب، ۱۹ سوروشدولار: «سئرئن ددئيئر آنادان كور دوغولان اوغول بودور؟ بس ائندى نجه گورور؟» ۲۰ او آدامين آتا-آناسى جاواب وردئلر: «بو آدامين بئرئم اوغولوموز اولدوغونى و آنادان كور دوغولماسىنى يقئن بئلئرئك. ۲۱ آما ائندى بئلئرئك كي، نجه گورور و كئم اونون گوزلرئنى آچيب. اوزوندن سوروشون. او اوزى حدى-بولوغا چاتميش بئر آدامدير. اوزى حاقيندا قوى اوزى دانيشسين.» ۲۲ او آدامين آتا-آناسى بو سؤزى يهودئلرئن

دالیسیجا گتمزله، بلیکی اوندان قاجارلار، چونکی اؤزگه آدامین سسئنی تانیمیرلار.»
 ۶ عئسا بو مثلی اولارا ددی، آما او آداملار اونون ددئیینی آنلامادیلار.

۷ اونون اوچون عئسا گئنه اولارا ددی: «دوغروسونی سئزه دئرم؛ قویونلار اوچون 'قاپی' منم؛^۸ مندن قاباق گلنلرن هامیسی اوغری و حرامی ائدی، آما قویونلار اولارین سسئنه قولاق آسمادیلار.^۹ 'قاپی' منم. مندن گئرنلرن هامیسی نجات تاپاجاق؛ ائجهری گئره جکله، ائشیه چیخاجاقلار و وتلوق تاپاجاقلار.^{۱۰} اوغری گلمز مگر اوغورلاماق، اؤلدورمک و هلاک اله مک اوچون؛ من گلمئشم کی، اولار حیاتا صاحب اولسونلار و اونا آرتیقلیق ائنان صاحب اولسونلار.

۱۱ یاخشی چوبان منم. یاخشی چوبان قویونلاردان اؤتری جانیندان کچر.^{۱۲} چوبان اولمایان و اوجرتة ائشلهین آدام کی، قویونلارین صاحبی دئیل، قوردون گلدئیینی گؤرونجه، قویونلاری بوراخیب قاجار و قورد اولاری قاپیب داغیدار.^{۱۳} اوجرتة ائشلهین آدام قاجار، چونکی اوجرتة ائشلهین و قویونلارین قیدئنده دئیل.^{۱۴} یاخشی چوبان منم. من اؤز قویونلاریمی تانییرام و قویونلاریم دا منی تانییرلار،^{۱۵} اله کی، گؤیده کی آتا منی تانییر و من ده آتانی تانییرام. من قویونلاردان اؤتری جانیمدان کچرم.^{۱۶} بو آغیلدان اولمایان آیری قویونلاریم دا وار کی، اولاری گئتمه لییم. اولار سسئمی ائشده جکله و بئر چوبانی اولان سوری اولاجاقلار.^{۱۷} بونون اوچون آتا منی چوخ سوئر کی، من اؤز جانیمدان کچرم، اله کی، اونی گئنه آلام.^{۱۸} هچ کس اونی مندن آلیر،

ددئیلر: «ائندی سن بئزه درس ورئرسن، سن کی، تامامن گوناہ ائچئنده دوغولوبسان؟!» پس اونی ائشیه سالدیلار.

۳۵ عئسا او آدامین ائشیه سالیندیغینی ائشئندی و اونی تاپیب ددی: «آیا تارینین اوغلونا ائمان گئئرئرسن؟»^{۳۶} او آدام جاواب ورئب ددی: «آغا، او کئمدئر کی، اونا ائمان گئئرئم؟»^{۳۷} عئسا اونا ددی: «سن اونی گؤروبسن! سن ائین دانیشان او اؤزودور.»^{۳۸} او آدام ددی: «یارب، ائمان گئئرئم.» و عئسایا سجده الهدی.

۳۹ عئسا ددی: «من بو دونیا یا حؤکم اله مک اوچون گلمئشم، اله کی، گؤرمهینلر گؤرسونلر و گؤرنلر کور اولسونلار.»^{۴۰} یانیندا اولان بعضی فرئسئلر بو سؤزلری ائشئدب اونا ددئیلر: «یوخسا بئر ده کوروق؟!»^{۴۱} عئسا اولارا ددی: «اگر کور اولسایدیز، گوناھیز اولمازدی. آما ائندی کی، "گؤروروک" دئیرسئز، گوناھیز اوستوزده قالیر.»

یاخشی چوبان

۱۰ «دوغروسونی سئزه دئرم؛ قویون آغیلینا قاپیدان گئرمهینب، آیری بئر یردن آشیب-گئرن آدام، اوغری و حرامی دئر.^۲ آما قاپیدان گئرن قویونلارین چوبانی دیر.^۳ قاپیچی قاپینی اونا آچار و قویونلار اونون سسئنه قولاق آسارلار؛ چوبان اؤز قویونلارینی آدلاری ائین چاغیرار و ائشیه چیخاردار.^۴ بوتون قویونلارینی ائشیه چیخارداندان سورا، اولارین قاباغیندا گئر و قویونلار اونون دالیسیجا گدیرلر، چونکی اونون سسئنی تانییرلار.^۵ اولار اؤزگه آدامین

ددى: «سئره آتادان چوخ ياخشى ائشلىر گورستندىم. بو ائشلىرن هانسىندان اوترى منى داشلايرسىز؟»^{۳۳} يهودنلر اونا جاواب وردنلر: «سنى ياخشى بئر ائش اوچون داشلاميرىق، بلكى كوفر دانىشديغىن اوچون سنى داشلايرىق، اونون اوچون كى، بئر ائنسان اولان حالدا اوزونى تارى الهيرسن.»^{۳۴} عئسا اولارا جاواب وردى: «مگر سئرن موقدس يازيلاريزدا يازيلمايىپ كى، ”ددنم: سئز تاريلاريسىز؟“^{۳۵} تارينين موقدس كلامى پوزولماز. اگر تارى اونون سؤزلرئنى قبول الهين آداملارى ”تاريلار“ چاغيرىر،^{۳۶} ”تارينين اوغلويايم“ ددئيم اوچون، گؤيده كى آتا طرفندن موقدس اولونوب دونيايا گؤندئرلمئش آداما نجه ”كوفر ديرسن“ دئيه بئلسن؟^{۳۷} اگر آتامين ائشلىرنى گورمورم، منه ائنانمايىن.^{۳۸} آما اگر گورورم، حتا اگر منه ائنانميرسىز دا، اله دئيم ائشلىره ائنانين كى، آتائين منده و منئم ده آتادا اولدوغومى بئلىب آنلاياسىز.»^{۳۹} او واخت گئنه اونى توتماغا آلشدىلر، آما عئسا اولارين ئندن چىخدى.^{۴۰} و گئنه اوردون چاينين او بئرى تايينا، يحيانين اولده تعمئد وردئى يره گئدى و اوردا قالدى.^{۴۱} چوخ آداملار اونون يانينا گلئب ددنلر: «يحي حقتقن هج بئر مؤجوزه اله مهدي، آما بو آدامين حاقيندا ددئى بوتون سؤزلر دوغرى ائدى.»^{۴۲} و اوردا چوخ آداملار اونا ائمان گتئردنلر.

ائلعازرن اؤلومى

۱۱ مريم و باجيسى مارتانين كندى بيت عنيدان، ائلعازر آديندا بئر كئشى ناخوش ائدى.^۲ بو اله او مريم ائدى كى، رئين آياقلارينا ياغ توكوب ساچلارى

بلكى من اوزوم اونى وئرئم. اونى ورمهيه ده ائختئيارىم وار، اونى گئنه آلماغا دا. بو حؤكمى آتامدان آلميشام.»

^{۱۹} عئسانين بو سؤزلرئنه گؤره يهودنلرئن آراسيندا گئنه ده ائختئلاف دوشدى.^{۲۰} اولاردان چوخلارى دئئردنلر: «او دلى اولوب و ائبلئس روحا اسئردئر؛ نه اوچون اونا قولاق آسپرسىز؟»^{۲۱} اؤزگه لرى ده دئئردنلر: «دلى بئر آدام مگر كور بئر آدامين گؤزلرئنى آچا بئلكى؟»

يهودنلرئن ائمانسىزليغى

^{۲۲} اوندان سورا، اورشلئم شهرئنده معبدئن وقف بايرامى يئتئشدى. قيش ائدى،^{۲۳} و عئسا معبدده، سوليمانين ايوانيندا گئرئدى.^{۲۴} يهودنلر عئسانين اطرافينا بيغىليب اونا ددنلر: «نه واختا كئنى بئرى شك ائچئنده ساخلاياچاقسان؟ اگر وعده سى وئرلمئش مستح سنسن، آچىقجا بئره ده.»^{۲۵} عئسا اولارا جاواب وردى: «سئره ددئم و سئز ائنانميرسىز. گؤيده كى آتامين آديندا گوردويوم ائشلىر منئم حاقيمدا شهادت وئرلر.^{۲۶} آما سئز ائنانميرسىز، چونكى منئم قويونلاريمدان ديتلئسنز.^{۲۷} منئم قويونلاريم منئم سئسمى ائشئدنلر؛ من اولارى تانىيرام و اولار منئم داليمجا گلئرلر.^{۲۸} من اولارا ابدى حيات وئرئم و اولار هج واخت هلاك اولمازلار. هج كس ده اولارى منئم الئمن قاپا بئلمز.^{۲۹} منئم گؤيده كى آتام كى اولارى منه وئرئب، هاميدان بؤيوكدور و هج كس قadder ديتل كى اولارى گؤيده كى آتائين ئندن قاپا.^{۳۰} من و آتا بئرئك.»

^{۳۱} يهودنلر اونى داشلاماق اوچون گئنه داش گؤتوردولر.^{۳۲} عئسا اولارا

قئیامت و حیات منم

۱۷ عئسا بیت عنیایا یاخینلاشاندا، ائلعازرن قبیړه قوبولماسیندان دۆرد گون کچئردی. ۱۸ بیت عنیانین اورشلئمدن یاریم آعاجدان آزاراسی وار ائدی. ۱۹ یهودئلردن چوخلاری مریم و مارتانین یانینا گمئشدئلر کی، قارداشلارینین اؤلومی اوچون اولارا تسلی ورسئلر. ۲۰ مارتا عئسانین گلدئیئی اشدن واخت، اونون قاباغینا چیخدی، آما مریم اوده اوتورموشدی. ۲۱ مارتا عئسایا ددی: «آغا، اگر بوردا اولسایدین، قارداشیم اؤلمزدی. ۲۲ آما بئلئرم کی حتا ائندی ده، تاریدان هر نه ائستیه سن، تاری سنه وره جک.» ۲۳ عئسا اونا ددی: «قارداشین گئنه دئرئله جک.» ۲۴ مارتا اونا ددی: «بئلئرم کی، قئیامت گونونده، او آخر گونده گئنه دئرئله جک.» ۲۵ عئسا اونا ددی: «قئیامت و حیات منم. منه ائمان گئرن اؤلسه ده، یاشایار. ۲۶ و یاشایان هر کس منه ائمان گئترسه، اصلا اؤلمز؛ آيا بونا ائنانیرسان؟» ۲۷ مارتا اونا ددی: «بلی یارب، ائنانمیشام کی، وعده ورنلن مسیح سنسن؛ او تارینین اوغلی کی، اونون بو دونیا یا گلهجه یی قاباقدان خبر ورنلئب.»

۲۸ بونی دئیندن سورا گدئب باجیسی مریمی گئزلجه چاغیردی و اونا ددی: «اوستاد بوردادیر و سنی چاغیریر.» ۲۹ مریم بونی اشدننده تله سئک قالخیب عئسانین یانینا گتدی. ۳۰ عئسا حله کنده گئرمه مئشدی و مارتا ائتن راستلاشان یرده ائدی. ۳۱ مریم ائتن اوده اوتوران یهودئلر و اونا تسلی ورنلر مریمئن تله سئک قالخیب گتدیئی گورنده اونون دالیسیجا گتئلر و گومان الهیئرئلر کی، گدئر قئبرئن اوستونده آغلا سین. ۳۲ مریم

ائتن قورولادی. ناخوش اولان ائلعازر اونون قارداشی ائدی. ۳ اونا گۆره باجیلار عئسایا خبر گؤندردئلر: «آغا، سودئین آدام ناخوشدور.» ۴ عئسا بونی اشدننده ددی: «بو ناخوشلوغون آخیری اؤلوم دئیل، تارینین جلالی اوچوندور کی، تارینین اوغلی اونونان جلال تاپسین.» ۵ عئسا، مارتا، باجیسی مریم و ائلعازری سوئردی. ۶ ائلعازرن ناخوشلوغونی اشدندن سورا، عئسا قالدیغی یرده ائکی گون ده قالدی.

۷ اونندان سورا شاگئردلرنه ددی: «گلئن گئنه یهودئییه دئیارینا گدک.» ۸ شاگئردلری اونا دئلر: «اوستاد، یهودئلر سنی داشلاماق ائسته یئرئلر و ائندی سن گئنه اورایا گدئرسن؟!» ۹ عئسا جاواب وردی: «مگر بئر گون اون ائکی ساعات دئیل؟ گوندوزده یرئین آدام سوروشمز، چونکی بو دونیانین ائشیغیندا گورور. ۱۰ آما گجه قارنلیغیندا گزن آدامدیر کی، ائشیغی اولمادیغینا گۆره سوروش.» ۱۱ عئسا بو سؤزلری دئیندن سورا اولارا ددی: «دوستوموز ائلعازر یوخویا گدئب. گدئرم او نی یوخودان او یادام.» ۱۲ شاگئردلر اونا دئلر: «آغا، اگر یوخویا گتمئش اولسا، توختایاجاق.» ۱۳ عئسا ائلعازرن اؤلوموندن دانیشیردی، آما اولار اله گومان اله دئلر کی، اونون قصدی یوخودان حاصئل اولان دئنجلیمک دئر. ۱۴ اونون اوچون ده عئسا آچیقجا اولارا ددی: «ائلعازر اؤلوبدور. ۱۵ سئزن ائمان گئترمه یئر اوچون اوردا اولمادیغیما گۆره چوخ سوئئرم، آما گلئن ائندی اونون یانینا گدک.» ۱۶ پس «اکئز» آدی اولان توماس او بئری شاگئردلره ددی: «گلئن بئر ده اونونان گدئب اونونان بئرئکده اؤلک.»

يهودئير عئسانى اؤلدورمك اوچون اللشرلر

^{۴۵} او زامان مريمئن يانينا گلن يهودئيرلر چوخلارنى، عئسانين بو ائشئننى گؤزنده اونا ائمان گئتردئير. ^{۴۶} آما اولاردان بعضئيرلى فرئسئيرلر يانينا گدئب، عئسانين الهئبى ائشئرلرنى اولارا خبر وردئير. ^{۴۷} بو سببدن معبدن باش كاهئنلىرى و فرئسى فئرقه سئئنن عالئملىرى شورا قوروب دئئرلر: «نه اله يك؟ بو آدام بئر چوخ علامتير گؤرسه دئر؟» ^{۴۸} اگر اونى بله اؤز-باشينا بوراخاق، هامى اونا ائمان گئترهچك و رومولار دا گلئب هم موقدس يرئمئزى، هم ده مئئتئمئزى يوخ الئيهچك. ^{۴۹} آما اولاردان بئر قيافا، همن ائلن باش كاهئنى، اولارا ددى: «سئز هچ بئر شى بئلمئرسئز. ^{۵۰} مگر دوشونمورسوز كى، خالق يولوندا بئر آدامين اؤلمه سى بئرئم اوچون بوتون خالقين محو اولماسيندان داها ياخشى دير؟!» ^{۵۱} قيافا بو سؤزى اؤزوندىن دمئردى. قيافا همن ائلن باش كاهئنى ائدى كى، نئبئلك الهئب قاباقچادان خبر وردى كى، عئسا، مئئت يولوندا اؤلهچك. ^{۵۲} و فقط او مئئت يولوندا يوخ، بلكى تارينين داغيلان اؤلادلارنى يولوندا دا كى، اولارى بئر يره ييغيب هاميسىنى بئر اله سئن. ^{۵۳} اله او گوندن اونى اؤلدورمك اوچون مصلحتلشدئير.

^{۵۴} اونون اوچون عئسا آرتيق يهودئير آراسيندا آچيقجا گزمئردى، بلكى اوردان آيريليپ، كؤشنه ياخين إفرايئم آديندا بئر شهره گئدى و شاگئردلىر ائنن اوردان قالديلار. ^{۵۵} يهودئيرلر ميا سيز چؤرك پاسخا بايرامى ياخينلاشيردى. اونون اوچون ده چوخ آدمالار اؤزئرلرنى طاهر اله مك رسمى اوچون بايرامدان قاباق هر يردن، اوزاقدان-ياخيندان

عئسانين اولدوغى يره گلدى و اونى گؤزنده اونون آياقلارينا دوشوب ددى: «آغا، اگر بوردا اولسايدين، قارداشيم اؤلمزدى.» ^{۳۳} عئسا، مريم و اونونان گلن يهودئيرلر آغلادىغىنى گؤزنده روحونى قم باسدى و اوربى سيخيلدى. ^{۳۴} و ددى: «اونى هارايا قويوبسوز؟» اولار عئسايا دئئرلر: «آغا، گل اؤزون گؤز.» ^{۳۵} عئسا آغلادى. ^{۳۶} بونا گؤره يهودئيرلر دئئرلر: «گؤز ائلعازرى نه قدر سوئردى!» ^{۳۷} آما اولاردان بعضئيرلى دئئرلر: «آيا كور آدامين گؤزئرلرنى آچان بو آدام، او كئشئنن اؤلمونه مانع ولا بئلمزدى؟»

ائلعازرن دئرئلمه سى

^{۳۸} عئسانين روحونى گئنه قم باسدى و قئبرئن يانينا گلدى. قئبر بئر ماغارا ائدى و گئرئش آغيزىنى بئر داش توتموشدى. ^{۳۹} عئسا ددى: «داشى گؤتورون.» اؤله نئن باجيسى مارتا اونا ددى: «آغا، ائندى او قوخوپور. اؤلموندن دؤرد گون كچئر.» ^{۴۰} عئسا مارتايا ددى: «دمه دئم اگر ائمان گئتره سن، تارينين جالابىنى گؤررسن؟!» ^{۴۱} او واخت ماغارانين آغيزىنى توتان داشى گؤتوردولر و عئسا گؤزئرلرنى گؤيه قالخيزيب ددى: «آتا، منى ائشئندئيرن اوچون سنه شوكور اله يئر. ^{۴۲} بئلئردئم كى، سن همئشه منى ائشئندرسن، آما بوردا دوران جاماعات اوچون دئم كى، سئن منى گؤندردئيرن ائمان گئترئسئيرلر.» ^{۴۳} و بو سؤزلىر دئيندن سورا اوجا بئر سس ائنن چاغيردى: «ائلعازر، ائشئيه گل!» ^{۴۴} او اؤلن آدام ال-آياغى كفن ائچئنده باغلى و اوزى دسمال ائنان سرئلمئش ائشئيه چيخدى. عئسا اولارا ددى: «اونى آچين. قويون گئسئن.»

۹ یهودئیلردن چوخلاری عئسانین اوردا اولدوغوندان خبردار اولوب فقط عئسانی گؤرمک اوچون یوخ، اولولردن دئرئلتنئی ائلعالازی گؤرمک اوچون ده اورایا گلدئلر. ۱۰ اونون اوچون معبدئن باش کاهئنلری مصلحتله شئب ائلعالازی ده اولدورمه یه قرار قویدولار. ۱۱ چونکی اونون اوزوندن یهودئلردن چوخلاری گدئب عئسایا ائمان گتئرئلر.

عئسا عززت ائئن اورشلئمه گئرر

۱۲ او گونون صاباحی بایراما گن بؤیوک بئر جاماعات، عئسانین اورشلئمه گلمکده اولدوغونی اؤیرئنده، ۱۳ خورما خوللارینی گؤتوروب اونون پئشوازینا چیخیدیلار و سسله نئرئلر:

«هوساا،

ربئن آدیندا گن

ائسرائئلئن پادشاهی

موبارک اولسون!»

۱۴ عئسا بئر سیپا تاپیب اوستونه مئندی. نجه کی، یازیلیمشدر:

۱۵ صحیون قیزی، قورخما.

باخ، پادشاهین گئر.

بئر سیپایا مئمنش گئر.

۱۶ شاگئرلر بو شیلری اولجه آنلامادیلار. آما عئسانین جلال تاپدیغیندان سورا، بو سؤزلرئن اونون حاقیندا یازیلدیغینی و خالقین بو شیلری اونون اوچون اله دئککر خاطیرلادیلار. ۱۷ و عئسانین ائلعالازی چاغیریپ اولولردن دئرئلتنئی زامان اونونان اولان خالق، بونا شهادت وئرئلر. ۱۸ اونون اوچون ده خالق اونون پئشوازینا چیخدی. چونکی

اورشلئم شهرئنه گتئلر. ۱۶ اولار عئسانی اختاریردیلار و معبدده بئرئرلرنه دئرئلر: «سئر نه دوشونورسوز؟ آیا او، بایرام اوچون گله جک؟» ۱۷ چونکی معبدئن باش کاهئنلری و فرئسنلر امر ورمئشئلر کی، عئسانین یئرئی بئلنلر، اونون یاخالانماسی اوچون گرک هاردا اولدوغونی اولارا خبر ورسئلر.

عئسانین مسح اولونماسی

۱۲ عئسا، مایاسیز چؤرک پاسخا بایرامیندان آلتی گون قاباق، بیت عنیا کندئنه، ائلعالزئن یاشادیغی یره گلدی، اله او یره کی عئسا اوئی اولولردن دئرئلتمئشدی. ۲ اوردا اونون اوچون بئر قوناقلیق وردئلر. مارتا خئدمت اله یئریدی و ائلعالز عئسا ائئن سوفره باشیندا اوتورانلاردان بئری ائدی. ۳ مریم بئر شوشه چوخ قئیمتلی خالئص سونبول یاغینی گؤتوروب عئسانین آیاقلارینا سورتدی و ساچلاری ائئن اونون آیاقلارینی قورولادی. ۴ او سونبول یاغینین عطری ائئن دولدی. ائسکاریوتلی یهودا، عئسانین شاگئرلرئندن بئری کی، اونا خیانت اله مک نئپئئنده ائدی، ددی: ۵ «نه اوچون بو یاغ اوچ یوز دئئارا ساتیلیب، مؤحتاج آداملارا ورئلمه دی؟» ۶ بونی مؤحتاج آداملارین قیدئنده اولدوغی اوچون دمئردی، بلکی اوغری اولدوغی اوچون دئریدی؛ کئسه یهودانین باینیدا ائدی و اونا قویولانلاردان اؤزونه ده گؤتوزردی. ۷ عئسا ددی: «اونونان ائشن اولماسین! قوی اوئی منئم دفنئم اوچون ساخلا سین. ۸ مؤحتاج آداملار همئشه آرازدا واردیرلار، آما من همئشه آرازدا دئئلیم.»

«بو سس مننم اوچون گلমেدي، سئزنى اوچون گلدی. ۳۱ بو دونيا ائندى موحاكئمه اولونور. ائندى بو دونيانين حؤكمدارى ائشييه آتيلاجاق. ۳۲ آما من، يردن قالخيزيلديغيم زامان، بوتون ائيسانلارى اوزومه چكجهيم. ۳۳ عئسا بو سؤزى دمكده نجه اؤلهجهيئي بئلدئردى. ۳۴ خالق اونا ددى: «بئز شرئعتدن اؤيرنمئشك كى، مسئح ابدە كئى قالاجاق. سن ائندى نجه ديئرسن ائيسان اوغلونون قالخيزيلماسى لازيمدير؟! بو ائيسان اوغلى كئمدئر؟» ۳۵ عئسا اولارا ددى: «نور آز بئر زامان داها آرازدا اولاجاق. نوروز وار اولاندا گزئن، اولمايا كى قارانلىق سئزى توتسون. قارانلىقدا گزن آدام هارايىا گتئديئي بئلمز. ۳۶ نوروز وار اولاندا نورا ائنانين كى، نوروون اوغوللارى اولاسين.»

عئسا بو سؤزلىرى دئيندن سورا گدئب اولاردان گئزلىندى.

يهودلرئن ائمانسيزليقلارى

۳۷ عئسا گرچى اولارين گؤزلىرى قاباغيندا چوخ علامتلىر گؤرستدى، اولار گئنه اونا ائمان گئتمه دئئر كى، ۳۸ ائشعيا پيغمبرئن خبر وردئي سؤز يئرئنه يئتئشسئن؛

يارب، وردئيمئز خبره كئم ائناندى؟
و ربئن قودرتى كئمه گؤروندى؟

۳۹ اولار اونون اوچون اونا ائمان گئتره بئلمئردئر چونكى، ائشعيا باشقا بئر يردە دمئشدى؛

۴۰ تارى اولارين گؤزلىرىنى كور الهدى،

اوركئلىنى داشا دؤندردى.

اونون اوچون ده نه گؤزلىرى ائئن گؤرمه يه قادئر اولدولار،
نه اوركلىرى ائئن آنلاماغا،

اونون گؤرستديى بو مۆجوزهنى ائشئندئر. ۱۹ فرسئتلر بئرئئرلئنه ددئرلر: «گؤرورسوز، ائئمئزدن هچ بئر شى گئمئر. عالم اونون داليسيچا گدئر.»

يونانلر عئسانى گؤرمك ائسته يئرلر

۲۰ بايرامدا عئبادت اوچون اورشلئمه گئللر آراسيندا بعضى يونانلر ده وار ائدى. ۲۱ بو يونانلر جئللئن وئلايئتئن بيت صيدا كئندئندن اولان فئللئوسا باخينلاشيب اوندان خاهئش اله دئئرلر: «آغا، عئسانى گؤرمك ائسته يئرئك.» ۲۲ فئللئوس گدئب بو مطلبى آندرياسا ددى. آندرياس و فئللئوس دا گدئب بونى عئسايا خبر وردئر. ۲۳ عئسا اولارا ددى: «ائيسان اوغلونون جلال تاپماق واختى يئتئشدى. ۲۴ دوغروسونى سئزه ديئر؛ بوغدانين توخومى يره دوشوب اؤلمه سه، تك قالار. آما اؤلسه، چوخ محصول وئر. ۲۵ جانيى سؤن، اونى ائتئرر. آما بو دونيادا جانيى سومهين، اونى ابدى حياتا كئى حئفظ اله. ۲۶ منه خئدمت الهين آدام گرک مننم داليمجا گلسئن. من هاردا اولسام، منه خئدمت الهين ده اوردا اولاجاق. منه خئدمت الهين هر كس آتا طرفئندن عئزت تاپاجاق.

عئسا اؤز اؤلوموندن خبر وئرر

۲۷ ائندى جانيم سيخيلير. و نه ديئم؛ «آتا، منى بو ساعاتدان قورتار؟! آما من اله بو ساعات اوچون گلدئم. ۲۸ آتا اؤز آدينى اوجالت.» او زامان گؤيدن بئر سس گلدى: «اوجالتديم، گئنه ده اوجالداجاغام.» ۲۹ اوردا دوران و بونى ائشئدن خالق ددى: «گوى گورولدادى.» اؤزگه لرى ددئرلر: «بئر ملك اونونان دانيشيب.» ۳۰ عئسا ددى:

اولان اؤزونونکولری سوئب، اولاری آخیرا قدر محبت اله دی.

۲ شام یئینده ائبلئس، شمعون اوغلی ائسکاریوتلی یهودانین اوره یئنه، عئسانی تسلئم اله مک فئکرئنی سالمیشدی. ۳ عئسا آتانین هر شی اونی ائختیاریندا قویدوغونی بئئردی و تارینین یانیندا گئب اونی یانینا گده یئنی ده بئئردی. ۴ عئسا یمکدن قالخدی و اوست پالتارینی چیخاردیب بئر یانا قویدی و بئر دسمال گؤتوروب بئنه باغلادی. ۵ سورا لئنه سو تۆکوب شاگئردلرن آياقلا رینی یوماغا و بئنه باغلادیغی دسمال ائنان قورولاماغا باشلادی. ۶ عئسا، شمعون پطروسون یانینا یاخینلا شاندا او، عئسا یا ددی: «یارب، منئم آياقلا ریمی سن یو یورسان؟!» ۷ عئسا جاواب و رتب اونا ددی: «منئم نه اله دئیئمی سن ائندی بئلمزسن، آما سورا باشا دوشه جکسن.» ۸ پطروس اونا ددی: «منئم آياقلا ریمی اصلا یوما یا جاقسان.» عئسا اونا ددی: «اگر سنن آياقلا رینی یوماسام، من ائتن پایین اولماز.» ۹ شمعون پطروس اونا ددی: «یارب، فقط آياقلا ریمی یوخ، لرئمی و باشیمی دا یو.» ۱۰ عئسا اونا ددی: «یو یونموش آدامین فقط آياقلا رینی یوماق لازیمدیر، چونکی تامامن تمئردئر. سئر ده تمئرسئر، آما هامیز یوخ.» ۱۱ چونکی عئسا اونا خیانت اله یه نی تانی بیردی، اونی اوچون ده ددی: «هامیز تمئر دئلسئر.»

۱۲ عئسا شاگئردلرن آياقلا رینی یو یوب اوست پالتارینی گئندن سورا، گئنه سوفره باشیندا اوتوردی و اولارا ددی: «آیا سئر نه اله دئیئمی آنلادیز؟» ۱۳ سئر منی اوستاد و رب چاغیریرسیز و دوغری دا چاغیریرسیز، چونکی

نه ده منه طرف دؤنمه یه کی، من اولارا شفا و رئم.

۱۴ ائشعیا بو سؤزلری ددی، چونکی ربئن جلالینی گؤردی و اونی حاقیندا دانیشدی. ۱۵ گئنه ده رئسلردن چوخلاری عئسا یا ائمان گئئردئر، آما فرئسلر اوزوندن ائمان گئئردئکرئنی آچیقجا دمه دئر. چونکی قورخوردلار کئئسه دن ائشیه سالینسینلار. ۱۶ چونکی اولار ائئساندان گن عئزتی تاریدان گن عئزتدن داها چوخ سوئردئر. ۱۷ آما عئسا اوجا سس ائتن اولارا ددی: «منه ائمان گئئن، منه یوخ، منی گؤندره نه ائمان گئئر. ۱۸ و منی گؤزن، منی گؤندره نی گؤرور. ۱۹ من دونیا یا نور اولان کئمی گلدئم کی، منه ائمان گئئن هر کس قارانلیقدا قالما سین. ۲۰ سؤزلرئمی ائشئئب اولارا ائئنانمایان آداما من حؤکم اله مئیه جه یم. چونکی دونیا یی مو حاکئمه اله مک اوچون گلمه مئشم، دونیا یا نئجات و ریمک اوچون گلمئشم. ۲۱ منی رد الهین و سؤزلرئمی قبول اله مهین آداما حؤکم الهین بئر ی وار؛ ددئئم سؤزلر آخیر گونده اونا حؤکم لئیه جک. ۲۲ چونکی من اؤزومدن دانیشمادیم. منی گؤندرن آتا نه دئیه جه یئمی و نه دانیشا جاعیمی منه بو یوردی. ۲۳ و من بئلرم کی، اونی بو یوردوقلاری ابدی حیاتدیر. اونی اوچون نه دانیشیرام، آتا منه ددئی کئمی دانیشیرام.»

عئسا شاگئردلرنن آياقلا رینی یو یور

۱۳ مایاسیز چؤرک پاسخا بایرامیدان قاباق، عئسا بئلئردی کی، بو دونیادان آیریلیب گؤیده کی آتانین یانینا گده یه ی ساعات یتئشئب. اونی اوچون ده، دونیا دا

۲۶ عئسا اونا جاواب وردی: «چۆرک تنکه سئنی باتیریب کئمه و رسم، او اؤزودور.» او زامان عئسا، چۆرک تنکه سئنی باتیریب شمعون اوغلی ائسکاریوتلی یهودایا وردی. ۲۷ یهودا چۆرک تنکه سئنی آلان زامان، شیطان اونون ائچنه گئردی. او واخت عئسا اونا ددی: «الیه یئنی تز اله.» ۲۸ آما سوفره باشیندا اوتورانلاردان هچ کئم عئسانین بو سۆزی نه اوچون ددئینی آنلامادیلار. ۲۹ کئسه یهودانین یانیندا اولدوغونا گۆره بعضیلری اله گومان اله دئلر کی، عئسا اونا دئیر: «بایرام اوچون بئره لازیم اولان شیلری آل» یا دا «مؤحتاج آداملارا بئر شی ور.» ۳۰ یهودا تنکه نی آلاندان سورا، فورن اشئیه چیخدی. و گجه ائدی.

پطروسون ائنگار اله مه سی

۳۱ یهودانین گتدئیئندن سورا، عئسا ددی: «ائندی ائسان اوغلی جلال تاپیر و تاری اوغولدا جلال تاپیر. ۳۲ اگر تاری اوندان جلال تاپسا، تاری دا اوغولی اؤزوندن عئزلندیره جک و فورن اونا جلال وره جک. ۳۳ اؤولداریم، آرتیق قیسا بئر مودته کئمی سئر ائتم. منی آختاراجاق سیز، آما یهودلره ددئیتم کئمی سئر ده ائندی دئیرم؛ گده جه یئم یره سئر گله بئلمز سئر. ۳۴ سئر تزه بئر امر وئرم؛ بئر یئرزی سوئن. من سئری سودئیتم کئمی، سئر ده گرک بئر یئرزی سوه سئر. ۳۵ اگر بئر یئرزی سوه سئر، بوندان بوتون ائسانلار بئللر کی، سئر منئم شاگئردلرئمسئر.»

۳۶ شمعون پطروس اونا ددی: «یارب، سن هارایا گدئرسن؟» عئسا جاواب وردی: «منئم گده جه یئم یره، سن ائندی دالیمجا گله بئلمز سن؛ آما سورا گله جکسن.» ۳۷ پطروس اونا ددی: «یارب، نئی ائندی دالیمجا گله

اویام. ۱۴ اگر من رب و استاد اولدوغوم حالدا سئرئین آیاقلاریزی یودوم، سئر ده گرک بئر یئرئین آیاقلارینی یویاسیز. ۱۵ چونکی سئر بئر نمونه وئرم کی، سئر ده منئم سئر اله دئیتم کئمی الیه سئر. ۱۶ دوغروسونی سئر دئیرم، قول آغاسیندان بؤیوک دئیل، اچی ده اونی گؤندره ندن بؤیوک دئیل. ۱۷ ائندی کی، بو شیلری بئلئرسئر، اگر اولارا عمل الیه سئر، بختور سئر.»

عئسا، اونا خیانت اولاجاغینی خبر وئیر

۱۸ «هامیزین حاقیندا دانیشمیرام. من سچدئکئرئمی تانییرام. آما بو اونون اوچوندور کی، موقدس کئتاین یازدیغی سۆز یرئنه یتئشسئر؛ "من ائین چۆرک یئین منه خیانت اله دی." ۱۹ بونی سئر ائندئدن، حله باش ورمه مئشدن دئیرم کی، باش ورن زامان منئم "او" اولدوغوما ائناناسیز. ۲۰ دوغروسونی سئر دئیرم؛ هر کئم منئم گؤندردئیتم آدمی قبول الهسه، منی قبول اله مئش و هر کئم منی قبول الهسه، منی گؤندره نی قبول اله مئش اولور.»

۲۱ بو سۆزلری دئیندن سورا، عئسانین روحی سیخیلیدی و شهادت وئرب ددی: «دوغروسونی سئر دئیرم کی، سئرلردن بئری منی تسلئم الیه جک.» ۲۲ شاگئردلر بئر یئرلرئنه باخیب حیران قالمیشدیلار کی، کئمن حاقیندا دانیشیر. ۲۳ شاگئردلردن بئری سوفره باشیندا عئسانین یانیندا اوتوروب اونون سنئه سنئه سؤیکنمئشیدی. عئسا بو شاگئردی سوئردی. ۲۴ شمعون پطروس بو شاگئرده ائشاره اله یئب اوندان سوروشدی: «کئمن حاقیندا دئیر؟» ۲۵ او دا عئسایا بئر آز دا یاخینلاشیب اوندان سوروشدی: «یارب، او کئمدئر؟»

۱۲ دوغروسونی سئزه دیترم، من اله دئیتم
ايشلری، منه ائمان گتئن آدام دا ائیه جک و
حتا بولاردان لاپ بؤیوک ايشلر ده ائیه جک،
چونکی من آتانین یانینا گدترم. ۱۳ و منتم
آدیما هر نه ائسته یه سئز، اونی ائیه جهیم
کی، آتا اوغولدا جلال تاپسین. ۱۴ منتم آدیما
مندن هر نه ائسته یه سئز، ائیه جهیم.»

موقدس روحون وعده ورئلمه سی

۱۵ «اگر منی سوئرسئز، حؤکملرئی یرئنه
یتئرسئز. ۱۶ و من آتادان خاهئش ائیه جهیم و
او سئزه باشقا بئر تسلی ورن وره جک کی، ابده
کئمی سئز ائین قالسین. ۱۷ یعنی حقیقت روحی
کی، دنیا اونی قبول ائیه بئلمئر، چونکی نه
اونی گؤرور، نه ده اونی تانی ییر؛ آما سئز اونی
تانی ییرسیز، چونکی او سئز ائین قالیر و سئزده
اولاجاق.

۱۸ سئزی بیتم بوراخمایا جغام؛ سئزئن یانینا
گله جهیم. ۱۹ بئر آز مودندن سورا، دنیا آرتیق
منی گؤرمه یه جک، آما سئز منی گؤره جکسئز.
من یاشادیغیم اوچون سئز ده یاشایا جقسئز.
۲۰ او گون آنلایا جقسئز کی، من آتامدایم
و سئز منده سئز و من سئزده ایم. ۲۱ منی
سیون او آدمدیر کی، حؤکملرئی ساخلا ییر و
اولاری یرئنه یتئرئر. منی سیون، آتام طرفئندن
سولله جک و من ده اونی سوئب اؤزومی اونا
ظاهئر ائیه جهیم.»

۲۲ یهودا نه او ائسکاریوتلی یهودا، عئسیا
ددی: «یارب، نه اولوب کی، اؤزونی آرتیق
دونیا یوخ، بئزه ظاهئر ائیه جکسن؟»
۲۳ عئسا جواب ورئب اونا ددی: «منی سیون
آدام، منتم سؤزومی یرئنه یتئر و آتام اونی
سؤر و بئر اونون یانینا گئب اونون ساکن

بئلمهرم؟ من سنئن اوچون جانیمدان کچه رم.»
۲۸ عئسا جواب وردی: «سن منتم اوچون
جانیمدان کچه رسن؟! دوغروسونی سنه دیترم،
خوروز بانلامامیش سن منی اوچ دفعه ائنکار
ائیه جکسن.

عئسا، تاریا گدن یول

۱۴ اوره یئر اوزولمه سنئن. تاریا ائمانیز
اولسون؛ منه ده ائمانیز اولسون.
۲ گؤیده کی آتامین اؤئنده چوخ اوتاق وار.
اولماسایدی، سئزه دئیردئم. اونا گؤره گدترم
سئزئن اوچون یر حاضرلایم. ۳ و اگر گدئب
سئزئن اوچون بئر یر حاضرلایم، گئنه گئب
سئزی اؤز یانینا آپارارم کی، من اولان یرده
سئز ده اولاسیز. ۴ منتم گده جه یتم یرئن
یولونی سئز بئلسئز. ۵ توماس اونا ددی:
«یارب، بئر حتا بئلمئرئک سن هارایا گدترسن،
یولی نجه بئلک؟» ۶ عئسا اونا ددی: «یول،
حقیقت و حیات منم؛ هج کس گؤیده کی
آتانین یانینا گله بئلمز، مگر من واسطه اولام.
۷ اگر منی تانیسایدیز، منتم گؤیده کی آتامی
دا تانیاردیز. ائندندن بله اونی تانی ییرسیز و
اونی گؤروبسوز.» ۸ فئلیپوس ددی: «یارب،
آتانی بئزه گؤرسد، اله بو بئرئم اوچون کئفایت
اله ر.» ۹ عئسا اونا ددی: «فئلیپوس، بو
قدر سئز ائین اولان حالدا سن منی حله
ده تانیماییبسان؟ منی گؤرن آتانی گؤروب،
نجه آتانی بئزه گؤرسد دئیرسن؟ ۱۰ ائئانمیرسان
کی، من آتادایم و آتا منده دئر؟ سئزه دئیتم
سؤزلی اؤزومدن دمئر، بلکی بو، منده
ساکئن اولان آتادیر کی، اؤز ايشلرئنی گؤرور.
۱۱ ائئانین کی، من آتادایم و آتا دا منده دئر. هج
اولماسا، او ايشلره گؤره ائئانین.

٥ من اوزوم آغاجي يام و سئز بوداقلارسيز. منده قالان و من اوندا قالان آدام چوخ ميوه گئئر؛ چونكي منسئز هچ بئر شي الئيه بئلمز سئز. ٦ منده قالمايان آدام، بوداق كئمي چؤله آتيليب قورويار. ائسانلار اولاري ييغيب اودا آتارلار و يانديرارلار. ٧ اگر سئز منده قالاسيز و منئم سؤزلرئم سئزده قالسا، نه آرزى اله بئرسئز، ائسته يئن و سئزه ورئله جك. ٨ آتام سئزن چوخ ميوه گئئرمه يئر ائنن عزتله نئز و بوجور منئم شاگيردلرئم اولورسوز. ٩ نجه كي، آتا مني سئوب، من ده سئزى اله سومئشم؛ منئم محبتئمده قالين. ١٠ اگر منئم حؤكم لرئمي يرئنه يئرئنه يئرئرسئز، منئم محبتئمده قالارسيز؛ نجه كي، من آتامين حؤكم لرئمي يرئنه يئرئرمئشم و اونون محبتئنده قاليرام. ١١ بو شيلري اونون اوچون سئزه دمئشم كي، منئم شادليغيم سئزده قالسين و سئزن شادليغيز كامئل بئر شادليق اولسون. ١٢ منئم حؤكوم بودور؛ سئزى سئودئيم كئمي، سئز ده بئر بئرئزى سئون. ١٣ هچ كسده بوندان بؤيوك بئر محبت ولا بئلمز كي، جانيني دوستلاري يولوندا فدا اله سئ. ١٤ اگر هر نه يي كي سئزه حؤكم اله يئرئم يرئنه يئرئرسئز، منئم دوستلاريم سيز. ١٥ آرتيق سئزى قول چاغيرميرام، چونكي قول آغاسينين نه اله دئيني بئلمز. سئزى دوست چاغيرميرام، چونكي آتامدان ائئتدئيم بوتون شيلري سئزه بئلدئردئم. ١٦ سئز مني سچمه دئز، من سئزى سچدئم و تعيئن اله دئم كي، گدئب ميوه گئئرئرسئز و گئئرئئيز ميوه همئشه قالسين، اله كي منئم آديمدا آتادان ائسته دئئيزى آتا سئزه ورسئن. ١٧ بو حؤكمي اونون اوچون سئزه ورئرم كي، بئر بئرئزى سوه سئز.

اولاريق. ٢٤ مني سئومه ين آدام، منئم سؤزلرئمي يرئنه يئرئرمز؛ ائئتدئئيز بو سؤزلر منئم اوزومدن دئئل، بلكي مني گؤندرن آتاداندير. ٢٥ «يانيزدا اولاندا بولاري سئزه دئم. ٢٦ آما تسلى ورن، همن موقدس روح كي، آتا منئم آديمدا گؤندره جك، او، سئزه هر شي اؤيرده جك و سئزه ددئيم هر شي سئزه خاطرلاداجاق. ٢٧ سئزن اوچون باريش قويورام؛ اؤز باريشيمي سئزه ورئرم. منئم سئزه وردئيم، دونيانين سئزه وردئي كئمي دئئل. اورهيئز اوزولمه سئن. قورخمايين. ٢٨ ائئتدئز كي، سئزه دئم: "گدئرم آما گئنه يانيزا گله جه يم." اگر مني سئوسيدئز، آتامين يانينا گده جه يئمدين سئوئردئز، چونكي آتا مندن بؤيوك دور. ٢٩ و ائندى بوني، باش ورمه مئشدين سئزه دئرم كي، باش وردئي زامان ائئناسيز. ٣٠ آرتيق سئز ائنن دانيشماق اوچون چوخ فورصت قالماييب، چونكي بو دونيانين حؤكمداري گلئر. اونون منئم اوستومده هچ بئر قودرتي يوخدور؛ ٣١ آما اونون اوچون كي، دونيا بئلسئن من آتاني سئوئرم، آتاني مننه امر اله دئكلر يرئنه يئرئرم. دورون بوردان گدك.

اوزوم آغاجي و بوداقلار

١٥ «من حقيقي اوزوم آغاجي يام و آتام باغباندير. ٢ منده اولوب ميوه ورمه ين هر بوداغي، او، كسئب آتير و ميوه ورن هر بوداغي تمئزله يئر كي، آرتيق ميوه ورسئن. ٣ ائندى سئز، سئزه ددئيم سؤزلره گؤره تمئز سئز. ٤ منده قالين و من ده سئزه قالاچاغام. نجه كي، بوداق آغاجدا قالمايينجا اؤز-اؤزوندن ميوه وره بئلمز، سئز ده منده قالمايينجا ميوه وره بئلمز سئز.

عبدالتيگه‌لاردان قوواجاق‌لار. حتا اله واخت گير كي، سئزي اؤلدورن هر كس گومان اله ر كي تاريا خئدمت اله يئر. ۳ و بو ائشلىر اله ر، لر چونكي نه آتاني تاني ييرلار نه ده مني. ۴ آما بو شيلري سئزه ددئم كي، همن واخت گئنده، بولاري سئزه ددئيمى خاطرلاياسيز. بو شيلري باشلانيشدان سئزه دمه‌دئم، چونكي اوزوم سئر ائن ائدم.

موقدس روحون ائشي

۵ آما ائندى منى گؤندره‌ئن يانينا گدئرم و سئرذن هچ بئرز مندن سوروشمور؛ "سن هاراي گدئرسن؟" ۶ بو شيلري سئزه ددئيم اوچون اورهيئر قم ائن دولوب. ۷ آما حقيقتي سئزه ديئرم؛ منئم گتمه‌يئم سئرذن اوچون خيئرلى دئر. چونكي گتمه‌سم، تسلى ورن سئرذن يانيزا گلمز؛ آما اگر گيتسم، اونى سئرذن يانيزا گؤندره‌رم. ۸ او، گلدئي زامان، دونيانين آداملارينا گوناھين نه اولدوغونى، صالحليئين نه اولدوغونى و تارينين موحاكممه‌سئنن نه اولدوغونى بئلدره‌جك. ۹ اولارين گوناھيني گؤرسده‌جك، چونكي منه ائمان گتئرملر. ۱۰ حقيقتي صالحليي اولارا آشكار الئيه‌جك، چونكي آتائين يانينا گدئرم و آرتيق منى گؤرمه‌يه‌جكسئر. ۱۱ و تارينين موحاكممه‌سئنن نه اولدوغونى دا اولارا گؤرسده‌جك، چونكي بو دونيايا حؤكمدارليق الهين روح محكوم اولونوب.

۱۲ «سئزه دمه‌لى چوخ سؤزلرئم وار، آما ائندى اولارى درك الئيه‌بئلمزسئر. ۱۳ آما او، يعنى حقيقت روحى گئنده، سئزي بوتون حقيقته هئدايت الئيه‌جك؛ چونكي او اؤزوندىن هچ بئر شى دمه‌يه‌جك، بلكي نه اشئدر، اولارى دئيه‌جك و گلن گونلرده

دونيانين نئفرتي

۱۸ اگر دونيا سئرذن نئفرت اله‌سه، بئلئن كي، سئرذن قاباق مندى نئفرت اله يئب. ۱۹ اگر دونيادان اولسايديز، دونيا سئزي اؤزونونكولرى كئى سؤردى. آما سئر دونيادان ديتلسئر و من سئزي بو دونيادان سچمئشم. اونون اوچون ده دونيا سئرذن نئفرت اله يئر. ۲۰ سئزه ددئيم سؤزي خاطرلايئ؛ "قول آغاسيندان بؤيوك دئيئ." اگر اولار منى اذئيئت اله‌دئلر، سئزي ده اذئيئت الئيه‌جك. اگر منئم سؤزلرئى يئرئنه يتئرئدلر، سئرذن ده سؤزلرئى يئرئنه يتئرئجك. ۲۱ آما منئم آديما گؤره بوتون بو شيلري سئزه الئيه‌جك، چونكي منى گؤندره‌نى تانيميرلار. ۲۲ اگر گلئب اولار ائنان دانيشماسايديم، گوناھلارى اولمازدى؛ آما ائندى گوناھلارى اوچون اولارا هچ بئر عوذر قالماييب. ۲۳ مندى نئفرت الهين، منئم آتامدان دا نئفرت اله يئر. ۲۴ اگر اولارين آراسيندا آيرى آداملارين ائندن گلمه‌ين ائشلىر گؤرمه‌سيدئم، گوناھلارى اولمازدى؛ آما ائندى اولار هم ائشلىرئى گؤروبئر و هم مندى، هم ده آتامدان نئفرت اله يئبلر. ۲۵ آما بو اولدى كي، شرئعته يازيلميش بو سؤز يئرئنه يتئشئن: "مندى سببسئر نئفرت اله‌دئر."

۲۶ آتادان سئزه گؤندره‌جه‌يئم تسلى ورن گلدئكجه منئم حاقيمدا شهادت وره‌جك. همن حقيقت روحى كي، آتادان چيخيب گلر. ۲۷ و سئر ده منئم حاقيمدا شهادت وره‌جكسئر، چونكي باشلانيشدان من ائن واريسيز.

بو سؤزلى اوندىن اؤترى سئزه ددئم كي، ائمانيز سوستلاشماسين. ۲ سئزي

منئم آديما ائستيه سئز، سئزه وره جک.
 ۲۴ ائندئيه کئمي منئم آديما هج بئر شي
 ائستمه يئب سئز؛ ائسته يئن و آلاجاقسيز کي،
 شادليغيز کامئل اولسون.

۲۵ «بو شيلري مثلر ائن سئزه دمئشم؛
 او زامان گلر کي، آرتيق سئزه مثلر ائن
 دانيشماياجام، بلکي آتا حاقيندا سئز ائن
 آچيقجا دانيشاجام. ۲۶ او گون منئم آديما
 ائسته يه جکسئز و دمئرم کي، سئزدن اوئري
 آتادان ائسته يه جه يم، ۲۷ چونکي آتا اوئري سئزي
 سوئر، اونا گوره کي، مني سوئب سئز و اونون
 يانيندان گلدئيمه ائنانيسيز. ۲۸ من آتائين
 يانيندان چيخيپ بو دونيايا گئمئشم. دونياي
 ترک اله يئب گئنه آتائين يانينا گدئرم.»

۲۹ شاگئردلري ددئلر: «آها! ائندي آچيقجا
 دانيشيرسان و هج بئر مثلر ائستفاده
 اله مئرسن. ۳۰ ائندي آناليريقي کي سن هر
 شي بئلئرسن و حقا احتياجين يوخدور
 کي، بئر کس سندن سوال سوروشسون.
 بوندان ائنانيريقي کي، تارينين يانيندان چيخيپ
 گئبسن.» ۳۱ عئسا اولارا ددي: «ائندي
 ائنانيرسي؟ ۳۲ او زامان گلر و اله ائندي ده
 گئبئدر کي، هر بئرئز اوئ طرفزه داغيالاجاقسيز
 و مني تک-تنها بوراخاجاقسيز؛ آما من تک
 ديئل، چونکي آتا دا من ائن دئر. ۳۳ بو شيلري
 سئزه ددئم کي، منده باريشيز اولسون. بو
 دونيادا زحمت آلتينداسيز، آما جسور اولون!
 من دونيايا قالمب گئمئشم.»

عئسا شاگئردلري اوچون دوعا اله يئر

۱۷ عئسا بو سؤزلري دئيندن سورا
 گوزلرئي گؤيه قالخيزيب ددي: «آتا،
 ساعات يتئشئب. اوغلونا جلال ور کي، اوغول
 دا سنه جلال ورسئن. ۲ نجه کي بوتون

اولاجاقلاري سئزه خبر وره جک. ۱۴ او منه
 جلال وره جک، چونکي منئم اولانلاردان آليب
 سئزه بئلئره جک. ۱۵ آتائين هر شي وار،
 منئمئدر. اونون اوچون ده ددئم کي، منئم
 اولانلاردان آليب سئزه بئلئره جک.

عئسا شاگئردلري تسلي ورئر

۱۶ «آز بئر زاماندا سورا مني آرتيق
 گورمه يه جکسئز و آز بئر زاماندا سورا مني
 گئنه گوره جکسئز.» ۱۷ شاگئردلردن بعضئلري
 بئربئرلرئنه ددئلر: «آز بئر زاماندا سورا مني
 آرتيق گورمه يه جکسئز و آز بئر زاماندا سورا
 مني گئنه گوره جکسئز» و «چونکي آتائين
 يانينا گدئرم» سؤزدن نه نئئي وار؟ ۱۸ اونا
 گوره ده ديئرئلر: «آز بئر زامان» دمکدن
 قصدي نه دئر؟ اونون ددئيئي آنلاميريقي.»
 ۱۹ عئسا اولارين سوروشماق ائسته دئکلرئي
 آنلاييب اولارا ددي: «آز بئر زاماندا
 سورا مني آرتيق گورمه يه جکسئز» و «آز
 بئر زاماندا سورا مني گئنه گوره جکسئز»
 ددئيئم اوچون بئربئرلرئزدن سوروشورسوز؟
 ۲۰ دوغروسوني سئزه ديئر، سئز آغلاييب
 ياس توتاجاقسيز آما دونيا شادليق ائليه جک؛
 سئز ماتم توتاجاقسيز، آما سئزن ماتمز
 شادليغا دؤنه جک. ۲۱ آرواد، اوشاغيين
 دوغوم واختي يتئشن زامان، آغري چکر؛
 آما اوشاغيي دوغاندا سورا، بئر ائنان
 بو دونيايا گئترمه سنئه گوره، شادليغييندا
 آغري ياديندا چيخار. ۲۲ اله بله ائندي
 سئز ده قوصه له نئرسئز، آما سئزي گئنه
 گوره جه يم و اورهيئز سوئنه جک و هج کئم
 سئزن شادليغيي سئزدن آلماياجاق. ۲۳ او
 گون مندن هج بئر شي سوروشماياجاقسيز.
 دوغروسوني سئزه ديئر؛ آتادان هر نه کي

حله دونیادایام، اله کی منئم شادلیغیم اولاردا کامئل اولسون. ^{۱۴} سنئن سؤزونی اولارا وردئم و دونیا اولاردان نئفرت الهدی. چونکی اولار بو دونیادان دیئلر، نجه کی، من بو دونیادان دیئلیم. ^{۱۵} یالوارمیرام کی، اولاری بو دونیادان گؤتورهسن، بلکی یالواریرام کی اولاری شردن حئفظ الیهسن. ^{۱۶} نجه کی، من بو دونیادان دیئلیم، اولار دا بو دونیادان دیئلر. ^{۱۷} اولاری حقیقت ائنن موقدس اله؛ حقیقت سنئن سؤزوندر. ^{۱۸} نجه کی، سن منی بو دونیا گؤندرئتن، من ده اولاری بو دونیا گؤندرئم. ^{۱۹} اولار اوچون من اؤزوی وقف الهیئم، اله کی اولار دا حقیقت ائنن سنه وقف اولونسونلار.

عئسا اونا ائمان گئترلره دوعا الهیئر

^{۲۰} فقط اولار اوچون یالوارمیرام. بلکی او آداملار اوچون ده کی اولارین سؤزی ائنن منه ائمان گئترهچکر یالواریرام، ^{۲۱} اله کی هامیسی بئر اولسونلار. نجه کی، سن ای آتا مندهسن و من سندهیم، اولار دا بئرده اولسونلار کی، دنیا سنئن منی گؤندرئینه ائمان گئترسن. ^{۲۲} منه وردئین جلالی من اولارا ورمئشم کی، بئر اولدوغوموز کئمی، اولار دا بئر اولسونلار. ^{۲۳} من اولاردایام و سن مندهسن کی، اولار بئرلکده کامئل اولسونلار و دنیا سنئن منی گؤندرئینه و اولاری سودئینه ائنانسن، نجه کی، منی سودئن. ^{۲۴} ای آتا، ائسته یئریم کی، منه وردئکرئن ده من اولان یرده من ائنن اولسونلار و سنئن منه وردئین جلالی گؤرسونلر. چونکی دونیانین یارانماسیدن قاباق منی سوئردئن. ^{۲۵} ای عادئل آتا، دنیا سنی تانیما، آما من سنی تانییدیم و بولار دا آنلادیلار کی، سن منی گؤندرئسن. ^{۲۶} سنئن آدینی اولارا بئلدرئم و بئلدرهجهیم، اله کی منی سودئین

ائسانلار اوستونه، سن اونا قودرت وردئن کی، اونا وردئین ائسانلارین هامیسینا ابدی حیات ورسئن. ^۳ و ابدی حیات بودور کی، اولار سنی، تک حقیقی تاری و گؤندرئین عئسا مسیحی تانیسنلار. ^۴ من او ائشی کی منه تاپشیرمیشدین یرئنه یتئردئم و اله بله سنی یر اوزونده جلال وردئم. ^۵ و ائندی سن ای آتا، اؤز یانیندا منی جلال ور. او جلال ائنان کی، دنیا یارانمیشدان سنئن یانیندا واریم ائدی.

عئسا شاگرتلرئنه دوعا الهیئر

^۶ من سنئن آدینی بو دونیادان منه وردئین ائسانلارا تانیتمیشام. اولار سنئن ائدئر و سن اولاری منه وردئن. و سنئن دئکرئندن اطاعت الهیئلر. ^۷ ائندی اولار بئلبلر کی، منه وردئکرئین هامیسی سئندئر. ^۸ چونکی منه وردئین سؤزلی اولارا وردئم و اولار قبول الهدئر. اولار آنلادیلار کی سنئن یانیندا گلمئشم و ائناندیلار کی، منی سن گؤندرئسن. ^۹ من اولار اوچون یالواریرام؛ دنیا اوچون یوخ، منه وردئکرئن اوچون یالواریرام. چونکی اولار سئندئرلر. ^{۱۰} منئم اولان هر شی سئندئر و سنئن اولان هر شی ده منمئدر. و من اولاردا جلال تاپمیشام. ^{۱۱} آرتیق من اوزون بئر مودت اوچون بو دونیا دیئلیم، آما اولار بو دونیادیرلار. و من سنئن یانینا گئرم. ای موقدس آتا، منه وردئین آدین ائنان اولاری حئفظ اله کی، اولار دا بئرئم کئمی بئر اولسونلار. ^{۱۲} اولارین یانیندا اولان زامان، منه وردئین آدین ائنان اولاری حئفظ الهئم و هلاکت اوغلوندان باشقا، اولاردان هچ بئری هلاک اولمادی کی، موقدس کتتابین دئی سؤز یرئنه یتئشسن. ^{۱۳} آما ائندی سنئن یانینا گئرم و بو سؤزلی او زامان دیئر کی

او محبت اولاردا دا اولسون و من ده اولاردا اولوم.»

پطروسون ائنگاری

۱۲ او زامان سربازلار اؤز فرماندهلری ائتن و یهودی مأمورلار ائتان عئسانی توتوب، الرئی باغلادیلار ۱۳ و اونو اول حنّانین یانینا آپاردیلار. چونکی حنّا، او ائل لاپ بؤیوک کاهن اولان قیافانین قاین آتاسی ائدی. ۱۴ قیافا او آدم ائدی کی، یهودلر تۆوصیه اله مئشدی بئر تک آدمین اؤلمه سی خالقین یولوندا یاخشیدیر.

۱۵ شمعون پطروس و آیری بئر شاگرد عئسانین دالیسیجا گتدیلر. او شاگرد لاپ بؤیوک کاهنن تانیشلاریندان ائدی، اونا گۆره ده عئسا ائتن برابر لاپ بؤیوک کاهنن حیطننه گتردی. ۱۶ آما پطروس ائشکده، قاپینین یانیندا دورموشدی. اونون اوچون ده لاپ بؤیوک کاهن ائتن تانیش اولان او بئر شاگرد قاپیچی قیز ائتان دانیشیب، پطروسی ائچهری گتیردی. ۱۷ بو آرادا قاپیچی قیز پطروسا ددی: «سن کی، بو آدمین شاگردلرئندن دیتلسن؟» پطروس ددی: «دیلئم.»

۱۸ هاوا سوپوق ائدی. نؤکرلر و موحافظلر کؤمور یانیرمیشدیلار و اونون اطرافیندا دوروب قیزیشدیلار. پطروس دا اولار ائتان دوروب اؤزونو قیزیشدیریدی.

۱۹ او زامان لاپ بؤیوک کاهن عئسادان شاگردلری و تعلملری حاقیندا سوروشدی.

۲۰ عئسا اونا جواب وردی: «من ددنکرئمی عالمه آچیقجا دمئشم. همئشه یهودلر ییغیلدیغی عبادتگاهدا و معبدده تعلّم ورمئشم. من گئرئنده هچ بئر شی دمه مئشم. ۲۱ نئیه مندن سوروشوسان؟ اولاردان سوروش کی ددنکرئمی ائشدئبلر! اولار منئم

عئسا توتولور

۱۸ بو دوعانی الهیندن سورا عئسا شاگردلری ائتن چیخیب قدرون دره سنئتن او بئر تایننا کچدی. اوردا بئر باغ وار ائدی. عئسا و شاگردلری بو باغا گتردیلر. ۲ عئسایا خیانت الهین یهودا دا بو یری تانییردی، چونکی عئسا و شاگردلری تزل-تزل اوردا ییغیشیردیلار. ۳ یهودا بئر دسته سرباز گؤتوروب، معبدن باش کاهنلری و فرئسی عالملرئندن آلمیش موحافظلر ائتن اورایا گلدی. اؤزلری ائتن فنرلر، مشعللر و سئلاحلار گترمئشدیلر. ۴ عئسا باشینا گلجک هر شی بئلن حالدا قاباغا گلئب اولارا ددی: «کنمی آختاریسز؟» ۵ اولار جواب وردیلر: «ناصره لی عئسانی.» عئسا اولارا ددی: «منم.» اونا خیانت الهین یهودا دا اولار ائتان دورموشدی. ۶ عئسا «منم» ددی و ااخت، اولار دالی چکئل یره ییخیلدیلار. ۷ عئسا گئنه ده اولاردان سوروشدی: «کنمی آختاریسز؟» اولار جواب وردیلر: «ناصره لی عئسانی.» ۸ عئسا ددی: «سئزه ددئم کی، منم. اگر منی آختاریسز، قویون بولار گتسنلر.» ۹ بونی ددی کی، قاباقجا ددی بو سؤز یرئنه یتئشست کی: «سنن منه وردنکرئتن هچ بئرئسنی ائتمه مئشم.»

۱۰ شمعون پطروس اؤز قیلینجینی چکدی و لاپ بؤیوک کاهنن قولونی ووروب، صاغ قولاغینی کسدی. او قولون آدی مالخوس ائدی. ۱۱ او واخت عئسا پطروسا ددی: «قیلینجینی یرئنه قوی. آتاین منه وردئی پئیلانی آیا ائچمه ئیم؟»

ددئلر: «بئرم ائجازه مئر یوخدور کی بئرئی اعدام الهیک.»^{۳۲} بولار اونا گوره اولدی کی، عئسانین نه جور اولوم ائئن اولهجه یی حاقیندا ددئی سؤز بیرنه یتشسئن.

^{۳۳} او زامان پئلاط گئنه سارایا قاییدیپ، عئسانی چاغیردی و اونا ددی: «آیا سن یهودئلرن پادشاهی سان؟»^{۳۴} عئسا جواب وردی: «سن بونی اؤزوندن دیئرسن، یوخسا آیری آدمالار منئم حاقیمدا سنه دیئبلر؟»^{۳۵} پئلاط جواب وردی: «مگر من یهودئیم؟

سنی اؤز مثلئن و معبدئن باش کاهنلری منه تسلم الهیئبلر. نه الهیئبس؟»^{۳۶} عئسا جواب وردی: «منئم پادشاهلیغیم بو دونیادان دیئل. اگر پادشاهلیغیم بو دونیادان اولسایدی، نؤکرلرم جنگ اله یردلر کی، من یهودئلرن الئنه ورئلیمهئم. آما منئم پادشاهلیغیم بو دونیادان دیئل.»^{۳۷} او زامان پئلاط اونا ددی: «دمک دوغروان دا بئر پادشاهسان؟» عئسا جواب وردی: «سن دیئرسن کی، من بئر پادشاهام. من بونون اوچون آنادان اولموشام و بونون اوچون بو دونیا گمئشم کی، حقت حاقیندا شهادت ورئم. حقتقن طرفداری اولان هر کس منئم سسئی اشدئر.»^{۳۸} پئلاط اونا ددی: «حقتقن نه دئر؟»

و بونی دئینده گئنه اشنیه، یهودئلرن یانینا چیخیب اولارا ددی: «من اوندا هج بئر تقصئر گورمورم.»^{۳۹} آما سئزن بئر عادتئر وار کی، پاسخا بایرامیندا سئزن اوچون زئندان لردن بئرئی آزاد الهیئم. آیا ائسته یئرستر کی، یهودئلرن پادشاهی سئزن اوچون آزاد الهیئم؟»^{۴۰} یهودئلر قیشقیریب ددئلر: «بو آدمی یوخ، بلکی بارابانی آزاد اله!» و بو بارابا اوغری ائدی.

نه ددئکلرئی بئلرلر.»^{۴۱} عئسانین آغزیندان بو سؤزلر چیخان واخت، یانیندا دوران موخافظلردن بئرئی عئسایا شئل ووروب ددی: «لاپ بؤیوک کاهننه بله جواب ورئرسن؟»^{۴۲} عئسا اونا ددی: «اگر سهو بئر سؤز دانیشدیم، سهو اله دئیئی گؤرسد. آما اگر ددئکلرم دوغرو دور، نه اوچون منی وورورسان؟»^{۴۳} او زامان حتا عئسانی قوللاری باغلی لاپ بؤیوک کاهن قیافانین یانینا گؤندردی.

^{۴۴} شمعون پطروس اوردا دوروب اؤزونی قیزیشدیریدی. اوردکی آدمالارین بعضئی اونا ددئلر: «مگر سن ده اونون شاگرتلرئندن دیئلسن؟» پطروس ائنگار الهیئب ددی: «دیئل.»^{۴۵} لاپ بؤیوک کاهنئن قوللاریندان بئرئی کی، قولاغی کسئلن قول ائنان قوچوم ائدی و پطروس اونون قولاغینی کسمئشدی، ددی: «مگر من سنی اونونان باغدا گورمه دئم؟»^{۴۶} پطروس گئنه ده ائنگار الهدی و او آندا خوروز بانلادی.

عئسا پئلاطین حضوروندا

^{۴۷} سحر تزدن یهودئلر عئسانی قیافانین یانیندان روم والئسنئن سارایینا آپاردیلار. اولار اؤزلری سارایا گئرمه دئلر کی، شرئعته گوره نجس ساییلما سینلار و مایاسیز چؤرک یمه یئی یئیه بئلسئلر.^{۴۸} اونا گوره ده پئلاط سارایان اولارین یانینا چیخیب ددی: «بو آدمان نه شئکایتئر وار؟»^{۴۹} یهودئلر جواب ورئب اونا ددئلر: «اگر بو آدم تقصئرلی اولماسایدی، اونی گتئرئب سنه تسلم اله.»^{۵۰} مزدئک^{۵۱} پئلاط اولارا ددی: «سئز اؤزوز اونی آپارین و شرئعتزه گوره اؤزوز اونون حاقیندا حؤکم اله یئن.» یهودئلر اونا

عئسا اولومه محكوم اولور

۱۹

او زامان پئلاط عئسانی توتوب، امر الهدی اونا شالاق وورسونلار. ^۲ سربازلاردا تئکانلاردان بئر تاج هؤروب اونون باشینا قويدولار و اونا قيرميزی رنگنده بئر پالتار گيدئردلر. ^۳ و اونون يانینا گلئب ددئلر: «سلام، ای يهودئلرئن پادشاهی.» و اونا شئلله ووروردولار.

^۴ پئلاط گئنه اشئیه گدئب يهودئلره ددی: «باخين، اونی سئزئن يانيزا گئتئرئم کی، بئله سئز من اوندا هج بئر تقصئر تاپمادیم.» ^۵ او واخت عئسا، باشیندا تئکاندان تاج و اينئنده قيرميزی بئر پالتار، اشئیه چيخدی. پئلاط يهودئلره ددی: «باخين، او آدام!» ^۶ معبدئن باش کاهئنلری و محافظئلر عئسانی گؤرن زامان چيغيريب ددئلر: «چارميخا چک! چارميخا چک!» پئلاط اولارا ددی: «سئز اؤوز اوئی آپارين و چارميخا چکئن. من اوندا هج بئر تقصئر تاپمادیم.» ^۷ يهودئلر جاواب وردئلر: «بئزئم بئر قانونوموز وار و او قانونا گؤره بو آدام گرک اؤله، چونکی ديئر تارينين اوغلودور.» ^۸ پئلاط بو سؤزی اشئدن واخت لاپ چوخ قورخدی ^۹ و گئنه سارایا قايديب عئسایا ددی: «سن هاردانسان؟» آما عئسا اونا جاواب ورمه دی. ^{۱۰} او واخت پئلاط اونا ددی: «منه جاواب ورمئرسن؟ بئلمئرسن کی، سنی هم چارميخا چکمه يه قودرتئم وار، هم ده آزاد اله مه يه؟» ^{۱۱} عئسا جاواب وردی: «اگر بو قودرت سنه يوخاريدان ورئلمه سیدی، منئم اوستومده هج بئر قودرتئن اولمازدی. اونا گؤره ده، او آدامين گوناھی کی، منی سنه تسلئم الهئب، داها بؤيوکدور.» ^{۱۲} بو زاماندان پئلاط عئسانی آزاد الهمه يه اللشدی،

آما يهودئلر قيشقيريب ديئرئدلر: «اگر بو آدامی بوراخاسان، آرتيق ائمپراطورون دوستی ديئلسن. پادشاهليق ادعاسی الهين بئر آدام ائمپراطورون ضئدئنه دانیشير.»

^{۱۳} پئلاط بو سؤزلری اشئدنده عئسانی اشئیه گئتردی و «داش دؤشه مه» ديئلن یرده حؤکم کورسوسونده اوتوردی. بو یره عئبرانی دئلئنده «جاباتا» ديئلر. ^{۱۴} او گون مایاسیز چؤرک پاسخا بايرامينين حاضيرليق گونی ائدی. تقررئن ناهارچاغی ساعات اون ائکئیه ياخين ائدی. پئلاط يهودئلره ددی: «باخين، سئزئن پادشاهيز!» ^{۱۵} يهودئلر چيغيريدلار: «محو اولسون، محو اولسون. چارميخا چک!» پئلاط اولارا ددی: «پادشاهيزی چارميخا چکئم؟» معبدئن باش کاهئنلری جاواب وردئلر: «قيصردن باشقا هج پادشاهيميز يوخدور.» ^{۱۶} او زامان پئلاط عئسانی چارميخا چکئلک اوچون اولارا تحویل وردی.

عئسا چارميخا چکئلر

اولار عئسانی آليب آپاردیلار. ^{۱۷} عئسا چارميخی داليندا کله ديئلن بئر یره گئتئرئلدی. بو یره عئبرانی دئلئنده جولجوتا ديئرئلر. ^{۱۸} اولار اوردان عئسانی چارميخا چکئلر. اونونان برابر ائکی نفری ده بئرئی اونون بئر طرفئنده و او بئرئسئي اونون او بئری طرفئنده چارميخا چکئلر و عئسا اورتادا قالدی. ^{۱۹} پئلاط بئر تخته يازيب اونی چارميخين باشینا ووردی. بو تخته ده يازيلميشدی: «ناصره لی عئسا، يهودئلرئن پادشاهی.» ^{۲۰} يهودئلردن چوخلاری بو يازینی اوخودولار، چونکی عئسانين چارميخا چکئلدي ير شهرئن ياخينليغيندا ائدی و بو يازی عئبرانی، يونانی،

سئركه نى داددى و سورا ددى: «هر شى يرئنه يتئشدى.» و باشينى آيئب روحونى تسلمم اله دى.

۳۱ او گون موقدس شنبه بايرامين حاضيرليق گونى ائدى و يهودئلر موقدس شنبه گونونده جسدلرئن چارمىخدا قالماسينى ائسته مئردئلر، چونكى او شنبه بؤيوك بئر گون ائدى. اونا گوره ده پئلاطدان ائسته دئلر كى، اولارين قيچلارى سينديريلسين و چارمىخدا گؤتورولسون. ۳۲ بونا گوره سربازلار گئب بئرئنجى ادامين، سورا دا عئسانين او بئرى يانيندا چارمىخا چكئلمئش ادامين قيچلاريني سينديريدلار. ۳۳ اما اونا كى عئسانين يانينا گدلئر و اؤلدويونى گؤردولر اونون قيچلاريني سينديرماديلار. ۳۴ اما، سربازلاردان بئرى اونون بؤيرونه نئره ووردى و او آندا اوردان قان و سو آخدى. ۳۵ بونى گورن شهادت ورئر كى، سئر ده ائمان گئئرسئر. اونون شهادتى دوغرو دور و او بئلئر كى حقيقتى دئر. ۳۶ بو شيلرئن هاميسى باش ووردى كى، موقدس كئتاين يازديغى بو سؤز يرئنه يتئشسئن كى دئر: «اونون سوموكلرئندن هچ بئرى سينمايلاق.» ۳۷ و گئنه آيرى بئر يازى دئر: «نئره ووردوقلارى آداما باخاقلار.»

عئسانين باسديريلىماسى

۳۸ بو حادثه لردن سورا، آراماتايلى يوسئف پئلاطدان اجازة ائسته دى كى، عئسانين جسدنى گؤتورسون. او، عئسانين شاگئردى ائدى، اما يهودئلرئن قورخوسوندا اوزونى گئزله دئردى. پئلاط بو ائشه اجازة وردى و او دا گئب عئسانين جسدنى گؤتوردى. ۳۹ نئقودئموس دا كى، اولجه گجه قارائليغيندا عئسانين يانينا گلمئشدى، اوزى ائتن اوتوز

و لاتين دئلئنده يازيلميشدى. ۲۱ او واخت يهودئلرئن باش كاهئنلرى پئلاطا دئلر: «يازما؛ يهودئلرئن پادشاهى، ياز؛ بو آدم "من يهودئلرئن پادشاهى يام" دئردى.» ۲۲ پئلاط جاواب وردى: «يازديغىمى يازميشام.»

۲۳ سربازلار عئسانى چارمىخا چكندن سورا اونون پالتارلاريني دؤرد يره بؤلدولر و هر بئرئسى بئر پاى گؤتوردى. اونون كؤينه يئنى ده گؤتوردولر، اما كؤينك تئكئشسئر و بشدان باشا بئر توخوما ائدى. ۲۴ اونا گوره ده بئرئيرلرئنه دئلر: «بونى ييرتمايلاق. گلئن اونون كئمئن اولماسينا پوشك آتاق.» و بولار اونا گوره اولدى كى، موقدس كئتابين ددئنى سؤز يرئنه يتئشسئن كى دئر:

«اولار پالتارلاريمى اؤز آرالاريندا بؤلدولر و كؤينه يئم اوچون پوشك آتديلار.»
پس سربازلار بله اله دئلر.

۲۵ عئسانين چارمىخي يانيندا اونون آناسى، خالاسى، كلوپاسين آروادى مريم و مجدلى مريم دورموشدولار. ۲۶ عئسا آناسى و اونون يانيندا سودئى شاگئردئن دوردوغونى گؤرنده آناسينا ددى: «آنا، باخ، سنئن اوغلون!» ۲۷ سورا دا او شاگئرده ددى: «باخ، سنئن آنان.» و او زاماندا او شاگئرد عئسانين آناسيني اؤز اوئنه آپاردى.

عئسانين اولومى

۲۸ بوندان سورا، عئسا بوتون ائشلرئن تامام اولدوغونى بئلدى و موقدس كئتابدا ديئلن سؤزون يرئنه يتئشمه سى اوچون «سوسوزام» ددى. ۲۹ اوردا دولى بئر قاب تورش شراب قويولموشدى. تورش شرابا بئر تئكه ابرى باتيريب اونى بئر زوفا بوداغينا تاختديلار و عئسانين آغزينا سارى اوزاتديلار. ۳۰ عئسا

بوکولموش حالدا قویولموشدی. ^۸ بو زامان
اۆلدە قېئۇن یانینا یتئشن او بئری شاگئرد ده
قېئۇن ائچئنە گئردی. او گوردی و ائناندی.
^۹ آما گئنە ده موقدس کتتابین یازدیغینی
بئلمئردئر کی، عئسا گرک اؤلورلدن دئرتلئسن.
^{۱۰} بوندان سورا شاگئردلر اوه قاییتدیلار.

عئسا مجدلی مریمه گؤرونور

^{۱۱} آما مریم قېئۇن یانیندا دورموشدی
و آغلاییردی. آغلایا-آغلایا باشینی آیئب
قېئۇن ائچئنە باخدی. ^{۱۲} اله او واخت
آغ گېئئمئش ائکی ملک گوردی. عئسانین
جسدئنن قویولدوغی یرده ملکلردن بئری اونون
باشی اولان یرده، او بئری ده اونون آياقلاری
اولان یرده اوتورموشدی. ^{۱۳} ملکر مریمه
ددئلر: «آرواد نه اوچون آغلاییرسان؟» مریم
ددی: «رېئمی گؤتوروب آپاریلار و بئلمئم
هارایا قویوبلار. ^{۱۴} بونی دئیندن سورا دالییا
دؤندی و عئسانین اوردا دوردوغونی گوردی،
آما اونون عئسا اولدوغونی بئلمه دی. ^{۱۵} عئسا
اونا ددی: «آرواد نه اوچون آغلاییرسان؟
کئمی آختارییرسان؟» مریم اونی باغبان گومان
اله یئب اونا ددی: «آغا، اگر سن اونی
گؤتوروب آپارییرسان، هارایا قویلدوغون یری
منه ده کی گدئم اونی گؤتوروم.» ^{۱۶} عئسا اونا
ددی: «مریم!» مریم دؤنوب عئران دئئلنده
اونا ددی: «رېئمی» یعنی اوستاد. ^{۱۷} عئسا اونا
ددی: «منه توخونما، چونکی حله آتائین یانینا
قالخماییشام. آما قارداشلاریمین یانینا گت و
اولارا ده کی، آتامین یانینا و اولارین آتاسینین
یانینا، تاریمین یانینا و اولارین تاریسینین یانینا

کتلویا یاخین قاریشمیش مور و عؤد گئردی.
^{۱۸} او زامان عئسانین جسدئی گؤتوروب
عطئرلر ائن کفنه بوکدولر. نجه کی،
یهودئلرئن دفن عادتی ائدی. ^{۱۹} عئسانین
چارمیخا چکئلدی یرده بئر باغ وار ائدی
و بو باغدا تزه بئر مقبره قازیلیمیشدی کی،
اونون ائچئنە بو زامانا قدر هچ کسی
قویمامیشدیلار. ^{۲۰} یهودئلرئن موقدس شنبه
حاضیرلیق گونی اولدوغونا گؤره، و مقبرهنن
یاخینلیغینا گؤره عئسانین جسدئی اورایا
قویولار.

اؤلورلر آراسیندان دئرتلن عئسا

۲۰. هفته نئن اۆلکی گونی، مجدلی مریم
سحر تزدن قېئۇن یانینا گلدی. هاولا
حله قارارلیق ائدی. آما قېئۇن آغزینی اؤرتن
دئیرمان داشینی بئر یانا دئیرلئتمئش گوردی.
^۲ او واخت قاجیب شمعون پطروس و
عئسانین چوخ سودئی او بئری شاگئردئن
یانینا گتدی و اولارا ددی: «رېئ قېئردن
گؤتوروبلر و بئلمئرئک کی، هارایا آپاریب
قویوبلار.» ^۳ پطروس و او بئری شاگئرد اودن
چیخیب قېئره ساری یولا دوشدولر. ^۴ یولدا
برابر قاجیردیلار، آما او بئری شاگئرد پطروسی
اؤتوب، اوندان اؤل قېئره یتئشدی. ^۵ ایلئب
ائچری باخدی. کتان پارچا اوردا یرده ائدی. آما
گئنە ده قېئۇن ائچئنە گئرمه دی. ^۶ او واخت
شمعون پطروس اونون دالیسیجا یتئشدی و
قېئۇن ائچئنە گئرب عئسانین کفئنئ اوردا
یرده گوردی. ^۷ عئسانین باشینی بورودوکلری
دسمال، کفن ائن دئیلدی و آیری بئر یره

توماسا ددى: «گل، بارماغىنى اوزات، اللرئمه باخ! گل، اللئى بؤيرومه قوی. ائمانسىز اولما، بلكى ائنان!»^{۲۸} توماس جاواب ورئب اونا ددى: «رئيم! تاريم!»^{۲۹} عئسا اونا ددى: «مى گوردويون اوچون ائناندين؟ بختور او آداملار كى، مى گورمه مئش ائنانيب ائمان گئترئرلر.»

بو كئتابين هدى

^{۳۰} عئسا شاگئردلرئئن گوزلى قاباغيندا آيرى چوخ علامتلىر گورستدى كى، بو كئتابدا يازيلمىيىب. ^{۳۱} آما بو قدر يازىلىپ كى، ائنانسىز عئسا اله همن وعده ورتلن مستح و تارينين اوغلودور و ائمان گئترمك ائتن اونون آديندا حياتيز اولسون!

عئسا يدى شاگئردئنه گورونور

۲۱ بو حادثه لردن سورا جئلل گولونون قيراغيندا عئسا گئنه اوزونى شاگئردلره گورستدى. بو آتش بله اولدى: ^۲ شمعون پطروس، اكتر ديتلن توماس، جئلئن قانا كندئندن اولان نته ناعئل، زيدئئن اوغوللارى، و عئسانين شاگئردلرئندن آيرى ائكى نفر بئر يردە ائدئلر. ^۳ شمعون پطروس اولارا ددى: «بالىق توتماغا گئترم.» اولار اونا ددئلر: «بئر ده سن ائتن گلئرئك.» ائشئيه چيخىب قايعغا مئندئلر. آما او گجه هج بئر شى توتا بئلمه دئلر. ^۴ سحر آچىلاندا عئسا ساحئلده دورموشدى، آما شاگئردلر اونون عئسا اولدوغونى بئلمه دئلر. ^۵ عئسا اولارا ددى: «اوشاقلار، يمك اوچون بئر شئئر وار؟» اولار اونا جاواب وردئلر: «خير.» ^۶ عئسا اولارا ددى: «تورى قايعيغن صاغ طرفئنه آتين كى، توتارسيز.» تورى آتديلار

قالخيرام.»^{۱۸} مجدلى مريم گدئب شاگئردلره خبر وردى كى، رئي گورموشم و هر نه كى رب اونا دمئشدى اولارا ددى.

عئسا شاگئردلرئنه گورونور

^{۱۹} اله او گون آخشام چاغى كى، هفتەئئن اولكى گونى ائدى، شاگئردلر يهودئلرئن قورخوسوندان قابىلارى باغلايىب ائچه رئده بئر يره ييغيلمىشديلار. عئسا گئتب اولارين آراسيندا دوردى و اولارا ددى: «سئزه سالام!»^{۲۰} بونى دئيندن سورا اللرئنى و بؤيرونى اولارا گورستدى. شاگئردلر رئي گوردوكلرئنه گوره چوخ سوتئدئلر. ^{۲۱} عئسا اولارا گئنه ددى: «سئزه سالام. نجه كى، آتا مى گؤندردى، من ده سئزى گؤندئرئم.»^{۲۲} بونى دئيندن سورا نَقَسْئى اولارا بئله دى و ددى: «موقدَس روحى آلين. ^{۲۳} كئتمئن گوناھلاريني باغيشلايسيز، باغيشلانماق. كئتمئن ده گوناھلاريني باغيشلامايسيز، باغيشلانماق.»

عئسا و توماس

^{۲۴} اكتر ديتلن توماس كى، اون ائكى شاگئرددن بئرى ائدى، عئسا اولارا گورون و ااخت، اولار ائنان بئر يردە ديتلدى. ^{۲۵} اونون اوچون ده گلدئى و ااخت، او بئرى شاگئردلر اونا ددئلر: «رئي گوردوك!» آما توماس اولارا ددى: «مىخلارين ياراسيني اونون اللرئنه گورمه يئنجه، بارماغىمى همن ياريا سوخمايىنجا، ائتى اونون يارالى بؤيرونه قويمايىنجا ائنانمارام!»^{۲۶} سگئر گوندن سورا شاگئردلر گئنه اوده بئر يره ييغىشمىشديلار و بو زامان توماس دا اولار ائنان ائدى. قاپيلار باغلى ائدئلر عئسا گئتب، اولارين آراسيندا دوردى و اولارا ددى: «سئزه سالام!»^{۲۷} سورا

قوزولار يمي گؤزله.»^{١٦} عئسا گننه ائكئنجي دفة شمعونا ددى: «يونا اوغلى شمعون، آيا منى سوئرسن؟» شمعون اونا ددى: «بلى يارب، بئلسن كى، سنى سوئرم.» عئسا اونا ددى: «قويونلار يمي چوبان اول.»^{١٧} عئسا اوچونجى دفة اونا ددى: «يونا اوغلى شمعون، آيا منى سوئرسن؟» عئسانين اوچونجى دفة اوندان «آيا منى سوئرسن؟» سوروشماسى پطروسى پرت الهدى. پطروس عئسايا ددى: «يارب، سن هر شىي بئلسن. بئلسن كى، سنى سوئرم.» عئسا اونا ددى: «منئم قويونلار يمي گؤزله.»^{١٨} دوغروسنى سنه ديئرم، جاوان اولدوغون زامان اوزون اوز بلئنى باغلاييب، ائسته ديئئن يره گدرئن، آما قوجاليغيندا اللرنى اوزاداجاقسان و اوزگه بئرى سنئن بلئنى باغلايلاق و ائستمه ديئئن يره آپاراجاق.»^{١٩} عئسا بو سؤزى دمكه او اؤلومه ائشاره اله يئردى كى، پطروس اونون تاريىنى عزتلىندئر هك ائدى. و سورا اونا ددى: «منئم داليمجا گل.»

^{٢٠} پطروس دؤنوب عئسانين سوديى شاگئردئنن آرخالاريندا گلمه سئنى گؤردى، او شاگئردى كى، شام يمه يئنده عئسانين سئنه سئنه سؤيكة نئب، اوندان سوروشموشدى: «يارب سنه خيانت الهين كئمدئر؟»^{٢١} پطروس بو شاگئردى گؤروب عئسايا ددى: «يارب، بس بو نه اولاجاق؟»^{٢٢} عئسا پطروسا ددى: «اگر من گلنه كئنى اونون قالماسيني ائسته سم، بوندان سنه نه؟ سن منئم داليمجا گل.»^{٢٣} بله ده «او شاگئرد اؤلمه يه جك» سؤزى قارداشلارين آراسيندا ياييلدى. آما عئسا پطروسا «او،

و باليقلارين چوخلوغوندان اوني چكه بئلمئردئر.»^٧ او واخت عئسانين سوديى شاگئرد پطروسا ددى: «رېدئر!» شمعون پطروس اونون رب اولدوغونى اشدن واخت، اينئندن چيخارتديغى پالتارينا بورونوب، اؤزوني گؤله آتدى.^٨ آما او بئرى شاگئردلر باليق تورونى چكه چكه قاييق ائنان گدئئر، چونكى ساحئلدن اوزاق ديئلدئر، آنجاق دوخسان متر اولاردى.

^٩ قورولوغا چيخديقلارى زامان اودون كؤمورون يانديغىنى گؤردولر. اودون اوستونده باليق، يانيندا دا چؤرك وار ائدى.^{١٠} عئسا اولارا ددى: «ائندى توتدوغوز باليقلاردان گئئرئن.»^{١١} شمعون پطروس گدئب، تورى قورولوغا چكدى. تور يوز آلې اوچ ائرى باليق ائنان دولموشدى و بو قدر چوخ اولدوغى حالدا تور ييرتيلماميشدى.^{١٢} عئسا اولارا ددى: «گلئن سحر يمه يئنى ييئن.» شاگئردلردن هج بئرى اوندان «سن كئمسن؟» سوروشماغا جسارت اله مئردى. چونكى اونون رب اولدوغونى بئلمئردئر.^{١٣} عئسا گلدى و چؤره يي گؤتوروب اولارا وردى، و باليغى دا وردى.^{١٤} بو اوچونجى دفة ائدى كى، عئسا اؤلومدن دئرئلندن سورا، شاگئردلره گؤرونوردى.

عئسا و پطروس

^{١٥} سحر يمه يئنى ييئندن سورا، عئسا شمعون پطروسا ددى: «يونا اوغلى شمعون، آيا سن منى بولاردان داها چوخ سوئرسن؟» شمعون اونا ددى: «بلى يارب، بئلسن كى، سنى سوئرم.» عئسا اونا ددى: «منئم

خاتمه

اؤلمه يه جک» دمه مئشدي. بلکي دمئشدي
 «اگر من گنه کئمي اونون قالماسيني
 ائسته سم، بوندان سنه نه؟»
 ۲۴ بو همن او شاگئرددئر کي، بو شيلرئن
 حاقيندا شهادت ورئب و يازيب و بئلئرئک کي،
 اونون شهادتي دوغرو دور.

۲۵ عئسانين اله دئي آيري چوخ شيلر حله
 وار کي، اگر تک-تک بازيلسايدی، گومان
 اله يئر يازيلان کئتابلارا دونيادا ير اولمازدی.

